

## PR.SB.02 BAŞVURU DEĞERLENDİRME ve SÖZLEŞME PROSEDÜRÜ

### A) DOKUMAN ONAYLARI

No	Açıklama	Aksiyon	Oluşturan	Tarih
1	Doküman onaylandı	Onay	Sevda Büyükbaltacı	15.02.2024
2	Çeviri onaylandı	Onay	Ayça ÇİLO	15.02.2024

### B) REVİZYON GEÇMİŞİ

No	Tanım	Sebep	Onay Tarihi	Yayın Tarihi
20	Ücret tarifesinin güncellenmesi	Ücret tarifesinin güncellenmesi	15.02.2024	15.02.2024
19	Helal gözetim tetkik süresi çok yüksek risk kategorisinde 6 aydan 12 aya çıkarılmıştır.	helal belgelendirme gözetim süresi	29.09.2023	29.09.2023
18	Müşteri memnuniyet yönetim sistemi ile ilgili tetkik süreleri tanımlanmıştır.	iyileştirme	10.04.2023	10.04.2023
17	IQMemo programına aktarım yapılmıştır.	Yeni programa geçiş	02.02.2023	02.02.2023

## 5.Amaç ve Kapsam

### 5.1.Amaç

Bu prosedürün amacı, yönetim sistemlerinin belgelendirilmesi amacı ile yapılan başvuruların ya da ulaşan taleplerin doğru ve hızlı bir şekilde karşılanmasını sağlamak, hizmet taleplerinin sektör, kapsam, firma özel istekleri, coğrafi konumu, ulaşılabilirliği ve kaynak gereksinimleri açısından incelenerek tekliflerin hazırlanmasına ilişkin prensipleri belirlemektir.

### 5.2.Kapsam

Bu prosedür, Yönetim Sistemi Belgelendirme faaliyetlerine ilişkin belgelendirme, belge yenileme, kapsam genişletme, kapsam daraltma veya transfer amacı ile belge almak için ulaşan taleplerin karşılanması ve sözleşmeye dönüşmesi sürecinde yapılan çalışmaların tamamını kapsar. ISO 13485 Medikal Kalite Yönetim Sistemi denetimleri bu prosedürün kapsamı dışındadır.

## 6.Tanımlar

**Yönetim Sistemi:** Kalite, Çevre, Enerji, İş Sağlığı ve Güvenliği, Müşteri Memnuniyeti, Bilgi Güvenliği ve Helal Gıda Güvenliği Yönetim sistemlerinden biri.

**KYS:** Kalite Yönetim Sistemi

**ÇYS:** Çevre Yönetim Sistemi

**GGYS:** Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi

**MMYS:** Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistem

**ISGYS:** İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi

**EnYS:** Enerji Yönetim Sistemi

**BGYS:** Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi

**ISYS:** İş Sürekliliği Yönetim Sistemi

**Uygunluk Değerlendirme Faaliyeti:** Bir işlemin sonucu olan, bir ürün, sistem, kişi veya kuruluşla ilgili belirtilmiş gerekliliklerin (belirtilen ihtiyaç veya beklenti) yerine getirildiğinin ispatını sağlayan faaliyeti ifade eder.

**Akreditasyon:** Uygunluk Değerlendirmesinin bir parçası olup akredite uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca verilen rapor ve sertifikalara güven duyulmasını ve itibar edilmesini sağlayan araçtır.

**Tetkik:** Belgelendirme Hizmetleri için gerçekleştirilen Uygunluk Değerlendirme Faaliyetidir.

**Tetkik Ekip Üyesi:** Uygunluk Değerlendirme Faaliyeti için görevlendirilen personelleri (Tetkikçi, Teknik Uzman, Gözlemci, Şahit Tetkikçi vb.) ifade eder.

## 7.Sorumluluklar

Teklif taleplerinin alınması ve aday müşterilerle gerekli iletişimin sağlanması, tekliflerin bilgisayar ortamında yazılmasından, müşteriye gönderilmesinden ve takip edilerek, sonuçlandırılmasından,

Planlama ve Operasyon Kooordinatörü,Helal belgelendirme faaliyetlerinde, ürün kategorisi, risk sınıfı, çalışan ve HACCP sayısı gibi tetkik süresine etki eden parametreleri göz önünde bulundurarak,

OIC/SMIIC 2: 2019 standardında belirlenen tetkik süresi gereksinimleri doğrultusunda, Helal Belgelendirme Teknik Sorumlusu tarafından ilgili belgelendirme kapsamı için tetkik süresi hesaplanır.

Teklif konu olan tetkik sürelerinin belirlenmesi ve kaynak gereksinimlerinin değerlendirilmesinden teklife konu standartta Departman Müdürü tarafından görev verilen vasıflı tetkikçiler,

Tekliflerin onaylanmasından Departman Müdürü sorumludur.

## 8. Yöntem

### 8.1 Taleplerin Alınması

Yönetim sistemleri belgelendirme talepleri müşteriden yazılı olarak alınır. Talep yazısında yer alan bilgilerin yetersiz olması ya da talebin telefonla ulaşması durumunda; sistem belgelendirilmesi

için talepte bulunan aday müşteriden firma adı, adresi, tel, faks ile temas kurulan kişinin adı, vb. bilgiler alınarak kayıt edilir ve talep doğrulanır. Aday müşteri tarafından veya müşteriden alınan

bilgilere göre FR.SB.01 Belgelendirme Başvuru Formu doldurulur. (FR.SB.01 EK 2 Enerji Yönetim Sistemi Başvuru Form Eki, FR.SB.01 EK 3 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Başvuru Form Eki,

FR.SB.01 EK 5 Helal Gıda Başvuru Form Eki) Aday müşteriye teklif verilmesinde bu bilgiler esas alınır.

## 8.2 Teklif Talebinin Gözden Geçirilmesi

Teklifi hazırlamakla sorumlu personel aday müşterinin yer aldığı ilgili EA sektör kodu ile müşteri ürün, proses ve organizasyonu konusunda bilgi sahibi olmalıdır. İlgili EA kodu yüksek risk seviyesinde ise zorunlu, orta ve düşük risk seviyesinde ise gereken durumlarda belirlenen koda atanmış, bir tetkikçi veya teknik uzmandan destek alınır.

Talep edilen belge kapsamına uygun EA sektörünün yanı sıra NACE kod listesinden de sınıfı en az 3 dijital olarak belirlenir.

ISO 22000 Taleplerini gözden geçiren personel ilgili kategoride atanmış bir ISO 22000 tetkikçisinden görüş alır.

Helal Belgelendirme taleplerini gözden geçiren personel ilgili kategoride atanmış bir Helal Belgelendirme tetkikçisinden görüş alır.

ISO 50001 Talepleri gözden geçirilirken ilgili teknik alandan atanmış bir ISO 50001 tetkikçisinden görüş alınır.

BGYS taleplerinin gözden geçirilmesinden sorumlu personel, aday müşterinin Sektör Kodu ile müşteri ürün, proses ve organizasyonu konusunda bilgi sahibi olmalıdır.

Gereken durumlarda belirlenen koda atanmış, bir tetkikçi veya Teknik uzmandan destek alınır.

BGYS için talep edilen belge kapsamına uygun olarak PR.SB.06 Bilgi Güvenliği İş Türleri ve Uzmanlık Kategorilerinin Sınıflandırılması Prosedürü'nde tanımlanmış Sektör ve sektörünün yanı sıra Uzmanlık Kategorisi belirlenir.

İlgili sorumlu talep içeriğinin tüm soruları kapsayacak biçimde yanıtlandığını aşağıdaki konuları esas alarak değerlendirir;

- Firma adı, adres, tel varsa şubelere ilişkin bilgiler,
- Hangi standart kapsamında olduğu
- Ürün ve proseslerin çeşitliliği,
- Entegre yönetim sistemi olup olmadığı,
  - Entegrasyon Seviyesi,
  - Kapsam dışı tutulan faaliyet olup olmadığı, varsa gerekçesinin haklılığı,
  - Başvuru kapsamında yer alan faaliyetlerin yasal mevzuat yönünden uygunluğu ve bu konuda görevlendirilecek uzman olup olmadığı
  - Akreditasyon isteniyorsa yetkilerimiz dahilinde hangi akreditasyon kuruluşunun tercih edildiği,
  - Birden fazla coğrafik bölgede tesis ya da faaliyeti olması durumunda yer, sayı, mesafe, vb. belirlenmesi,
  - Firmanın başka bir kuruluştan belgeli olması durumunda belgelendirme kuruluşunun adı, belge türü ve belge geçerlik tarihi,
  - EA (Avrupa Akreditasyon Birliği) tarafından belirlenen ilgili sektör kodları,
  - NACE (Avrupa Birliği) tarafından belirlenen ilgili sektör kodları.
  - Kategori kodu (GGYS ve Helal Belgelendirme Tetkikleri için)
  - Bilgi Sistemlerine yönelik altyapı bilgileri (BGYS için)
  - Sistemin firmada ne kadar süredir uygulanmakta olduğu,
  - Sistem dokümanları hakkında bilgi,
  - Sistemin uygulaması hakkında bilgi,
  - Belgelendirme için öngörülen tarih için uygunluk,
  - BGYS Sektör ve Uzmanlık Kategorisi
  - BGYS'nin karmaşıklığı (örn: kritik bilgi, BGYS'nin risk durumu vb.);
  - BGYS kapsamında gerçekleştirilen iş türü/türleri;
  - Daha önce gösterilen BGYS performansı;
  - BGYS'nin farklı bileşenlerinin uygulanmasında kullanılan teknolojinin cinsi ve kapsamı (örn: farklı bilgi teknolojileri platform sayısı, ayırt edilmiş ağ sayısı);
  - Dış kaynak kullanımının kapsamı ve BGYS kapsamında kullanılan üçüncü taraflara dair düzenlemeler;
  - Bilgi sistemi geliştirmelerinin kapsamı;
  - Saha sayısı ve felaket kurtarma merkezi saha sayısı
- Çalışan Sayısı,
- Etkin çalışan sayısı,
- Vardiya ya da sezonluk üretim olup olmadığı var ise her bir vardiyada veya sezonda çalışan sayısı,
- Belge talep edilen kapsamda toplam çalışan sayısı, her bir tetkik alanında çalışan sayısı,
- Belgelendirme talebinde yer alan faaliyetlerde dış kaynaklı hale getirilen süreçlerle ilgili bilgi,
- Yönetim sistemine ilişkin danışmanlık kullanımına ait bilgiler.
- Enerji yönetim sistemi başvuruları için ek olarak FR.SB.01 Ek 2 istenir.
- Enerji yönetim sistemi başvuruları için ilgili aday müşterinin ENVER VERİLERİ talep edilir.
- Helal Belgelendirme Tetkikleri için FR.SB.01 Ek 5 istenir.
- Helal belgelendirme tetkikleri için de yasal statü / kuruluş, hammadde, proses hatları, FSMS ile ilgili konular, yani HACCP çalışmaları hakkında ayrıntılı bilgi vermesini talep etmektedir.

Not: Etkin bir tetkik gerçekleştirmek için ilk belgelendirme çevriminde, en az 1 kez normal çalışma saatlerindeki vardiya ve en az 1 kez normal çalışma saatleri

dışındaki

vardiya tetkik edilmelidir. Birinci belgelendirme çevriminden sonraki çevrimlerdeki gözetim tetkikleri sırasında SZUTEST müşteri kuruluşun İSGYS 'sinin bilinen (tanınan) olgunluk (gelişmişlik) seviyesini esas alarak normal çalışma saatleri dışındaki vardiyanın tetkik edilmemesine karar verebilir.

ISO 45001 için Efektif çalışan sayısı Efektif personel sayısı, her vardiya çalışanları dâhil olmak üzere belgelendirme kapsamı faaliyetlerinde yer alan tüm personeldir

(kalıcı, geçici ve kısmi zamanlı çalışanlar). Yüklenicilerin, belgelendirme kapsamına dâhil olması durumunda, kuruluşun İSG Yönetim Sistemleri performansı üzerinde kontrolü ya da etkisi altında olan

iş ya da iş ile ilgili faaliyetleri gerçekleştiren üst yüklenici / alt yüklenici personelleri de dâhil edilecektir.

Talepte yer alan bilgilerin eksik olması ya da cevapların yeterince açık olmaması durumunda aday müşteri yetkilisi ile bağlantı kurar ve gerekli bilgilerin alınmasını sağlar.

Telefon ile alınan ilave bilgi ya da değişiklikler aday müşteri tarafından doldurulan FR.SB.01 Belgelendirme Başvuru Formu üzerine not edilerek tarih ve gerekçesi ile birlikte kayıt edilip paraflanır.

ÇYS belgelendirme faaliyetleri ile ilgili her teknik alan için gerekli olan yeterlilik analizinin mevcut olup olmadığı kontrol edilerek özellikle aşağıdaki faaliyetlere ilişkin yeterlilik doğrulanır;

ENYS Belgelendirme faaliyetleri ile ilgili gözden geçirmelerde FR.SB.89 ISO 50001 Kategori listesinden faydalanılarak teknik alan belirlenir,ve ilgili alanda atalı tetkikçi - baştetkikçi veya

teknik uzmandan görüş alınır.

1.Faaliyet gösterilen teknik alanların (EA kodlarının) tipik çevresel değerlendirme ve ilişkili etkilerinin tanımlanmış olması, yüksek ve orta riskli

2.EA grupları içi hazırlanmış olan FR.221 Teknik Alan Yeterlilik Formu ile ilgili teknik alan değerlendirmesi gerçekleştirilir.

3.Belgelendirme için ihtiyaç duyduğumuz yeterliliklerin, belirlenmiş olması teknik alanlarda çevresel değerlendirme ve ilişkili etkilerine göre tanımlanmış olmasıdır.

4.BGYS belgelendirme faaliyetleri ile ilgili yapılan başvuru gözden geçirmesine ilişkin özel gerekliliklerin tespiti için yapılan analiz; FR SB 01 EK 3 bilgi güvenliği yönetim sistemi

başvuru eki'ndeki bilgiler ile FR SB 02 Ek 1 bgys başvuru gözden geçirme formu üzerinden yapılarak kayıt altına alınır.

5.Helal belgelendirme talebi alınan müşteriler için, FR.SB.01 Belgelendirme Başvuru formu ile firmaya ait genel bilgiler alınmaktadır. Bu dokümana ek olarak, Helal belgelendirmesine özel olan FR.SB.01 Ek-5 formu ile ürün sınıfları ve içeriklerine ait detaylar talep edilip, kayıt altına alınmaktadır. Başvuru formları ile elde edilen bilgiler ışığında,

Helal gıda teknik sorumlusu, belgelendirme kapsamına dahil olan ürünleri OIC/SMIIC 2:2019 Ek A, Tablo A.1'de ve PR.SB.02 Başvuru Değerlendirme Prosedürü 8.5.5 Tablo A.1 tanımlanan

kategori sınıfları göz önünde bulundurularak, aday müşterinin ürün kategorisi belirlenir. Bunun ötesinde, FR.SB.01 EK-5 ile kayıt altına alınan ürün çeşitliliği ve OIC/SMIIC 2:2019 standardı

baz alınarak, PR.SB.02 Başvuru değerlendirme prosedürü 8.5.5.1 maddesi Tablo B.2 tanımlanan söz konusu ürünlerin risk sınıfları teknik sorumlu tarafından belirlenir.

Helal Belgelendirmeteknik sorumlusu, yukarıda bahsi geçen ürün kategorisi, risk sınıfı, çalışan ve HACCP sayısı gibi tetkik süresine etki eden parametreleri göz önünde bulundurularak,

OIC/SMIIC 2:2019 standardında belirlenen tetkik süresi gereksinimleri doğrultusunda, teknik sorumlu tarafından ilgili belgelendirme kapsamı için tetkik süresi hesaplanır.

Tetkik süresine etki eden faktörler ve ilgili tablo, PR.SB.02 Başvuru değerlendirme prosedürü 8.5.5.1 maddesi Tablo B.1 tanımlanmıştır.

Belirlenen tetkik süresi ve süreye etki eden detaylı bilgi, aday müşteri firma bilgilerine ait diğer kurumsal bilgiler ile birlikte FR.SB.02 Tetkik Programı formu ile kayıt altına alınır.

Tetkik süresinin belirlenmesine istinaden, belgelendirme hizmet sözleşmesi FR.SB.03 Belgelendirme Teklifi formu ile iletilir. Başvuru değerlendirme aşamasında, belgelendirme kapsamına dâhil olacak ürünlerin helalliliğine etki eden hammadde, ara ürün ve / veya katkı maddesi listesi talep edilmekte olup

bu girdilerin kökeni hakkında doğrulama yapılmaktadır. Üretim sürecinin herhangi bir aşamasında kullanılan bir katkı maddesi veya sürece destek olan ara ürün kullanılıyorsa

bu katkı maddelerinin helalliliği, aynı zamanda FR.SB.127 Katkı Maddesi Uygunluk Kontrol Listesi ile doğrulaması gerçekleştirilir. Söz konusu ürünlerin, MSDS formları, üretimde baz alınan

HACCP planları, üretimin herhangi bir aşamasında ürüne teması olan birincil ambalaj malzemelerinin, gıda uygunluğuna dair test/ analiz raporları talep edilmektedir. Ürünün helalliliğine

şüpheye düşüren söz konusu bir girdi / katkı maddesi var ise, bu ürünlere ilişkin ürün tayı / analiz raporları talep edilip, son ürünün Helal şartlarına uygunluğu hususunda karar verilmektedir.

Başvuru esnasında, teknik dokümanlar ile birlikte alınan tüm yasal dokümanların doğrulanması FR.SB.02 EK-3 Helal Belgelendirme Ön Değerlendirme formu ile kayıt altına alınıp, gerekli

dokümantasyonun kayıt altına alındığı garanti altına alınmaktadır. Parti bazlı üretime dahil olan müşteri profilleri için, FR.SB.124 Helal Parti Malı Uygunluk Helal Kesim Tutanağı doldurup,

belgelendirmeye dahil olacak ürün detayları kayıt altına alınır.Talep edilen kapsamda akreditasyon olmaması durumunda aday müşteriye geri dönülerek konu hakkında bilgi verilir.

Eğer aday müşteri akreditasyon olmadan belgelendirmeyi kabul eder ise, teklif mektubunda belirtmek şartı ile akreditasyonsuz teklif verilebilir.

Aday müşterinin akreditasyon istemesi durumunda belgelendirme tetkikini ne kadar süre zarfında isteyeceği belirlenir ve akreditasyonun olmadığı sektörde kapsam genişletilebilmesi için karşılıyor ise

Teklifte belirtilmek şartı ile kapsama alınacak akreditasyon doğrultusunda teklif hazırlanır.

Belgelendirme Komitesinde yer alacak personelin mevcut olup olmadığı, belgelendirme talebi değerlendirilmesi aşamasında uygunluk ve tarafsızlık açısından gözden geçirilir.

Aynı şekilde tetkikte yer alması muhtemel tetkik ekibi de yeterlilik açısından gözden geçirilir.

Tetkik Süreleri Belirleme ve Fiyatlandırma Talimatına uygun olarak süre ve ücretler hesaplanır.

Teklif talebinin gözden geçirmesine ilişkin değerlendirmeler, süre artırım ve azaltımına ilişkin gerekçeler, planlanan tetkik tarihleri, üç yıllık belge geçerlilik süresince gerekli bilgiler

FR.SB.02 Tetkik Programına kayıt edilir.FR.SB.02 Tetkik Programı müşterinin 3 yıllık Belgelendirme çevrimini içerecek şekilde hazırlanmış olmalıdır.

Belgelendirme başvuru talebi alınan aday müşterilerin başvuru gözden geçirmeleri sonucunda; başvurunun reddine karar verilmesi durumunda, başvuru reddine sebep olan gerekçeler,

FR.SB.02 Tetkik Programı içerisinde kayıt edilir. Başvurunun reddedildiğine dair bilgilendirme, aday müşteriye e-posta ile iletilir.

### 8.3 Teklifin Hazırlanması

Değerlendirmenin olumlu sonuçlanması durumunda Planlama ve Operasyon Koordinatörü tarafından aday müşteriye en geç üç gün içerisinde teklif hazırlanarak FR.24 Genel Şartlar Metni ve

FR.SB.02 Tetkik Programı ile birlikte iletilir. Helal belgelendirme tekliflerini hazırlığı aşamasında ise, FR.SB.02 Tetkik programı ile birlikte FR 24 (HELAL) Helal Belgelendirme Genel Şartlar Metni iletilir.

Teklifin müşteri tarafından onaylanarak imzalanması ile birlikte teklif sözleşme niteliği kazanır. İmzalı sözleşme ile birlikte;

- Vergi Levhası
- Ticaret Sicil Gazetesi fotokopisi
- Sözleşmeyi imzalayan yetkili imza sirküsü
- Güncel SGK bordrosu (Güncel SGK Bordrosunun alınmadığı durumlarda, çalışan sayısını gösteren kaşeli beyan yazısı iletilmelidir. Gözetim ya da yeniden belgelendirme tetkiklerinde ise,

FR.SB.67 Değişiklik Formu kaşe ve imzalı olarak iletilmelidir.)

- Firmanın el kitabı ve prosedürleri.

(Elektronik ortamda dokümantasyonu olan ve tetkik öncesi tedarik edilemeyen firmaların risk grubuna bakılmaksızın

Aşama 1 tetkiki planlanır ve yerinde doküman incelemesi gerçekleştirilir)

- Sektöre özgü kanuni mevzuat şartlarının yerine getirildiğini gösteren evrakların (Belge, izin, ruhsat vs.)SZUTEST'e gönderilmesi istenir.

### 8.4 Başvuru Değerlendirmelere Esas Belgelendirme Faaliyetleri

#### 8.4.1 Belgelendirme Tetkiki

##### Birinci Aşama Tetkiki;

Tetkik Edilen kuruluşun politikası ve hedefleri doğrultusunda oluşturduğu yönetim sistemini içeriğinin anlaşılması yoluyla ikinci aşama tetkiklerin planlanması amacıyla masa başı ve/veya

sahada gerçekleştirilen tetkiklerdir.

Aşama 1 tetkiki, tetkik ve belgelendirmesi gerçekleştirilecek olan firmanın Aşama 2 tetkikine hazır olup olmadığının kontrolü için gerçekleştirilen tetkiklerdir.

Başvuru sırasında ,Başvuru gözden geçiren kişi tarafından kritik kod tespit edilir. Aşama 1 tetkikleri firmanınTurkak R 40.05 te Ek A, Ek B Tablolarında tanımlanan kritik kodlara göre sahada veya

masabaşı olarak gerçekleştirilir.

PR.SB.02 Başvuru Değerlendirme ve Sözleşme Prosedürü A, Ek B, Ek D Tabloları tanımlanmıştır.

-Aşama 1 tetkikinin müşterinin işyerinde gerçekleştirilmesi gereken durumlar;

o ISO 9001, 14001, 45001 için: Kritik kodlardaki tetkikler

Aşama 1 tetkikinin masabaşı (müşterinin işyerine gitmeden) gerçekleştirilmesi gereken durumlar;

o Kritik koda sahip olmayan tetkikler

Helal Belgelendirme tetkikleri Aşama I ve Aşama II (Belgelendirme) olarak gerçekleştirilir. Aşama I tetkikler başvuru standard ve başvuru kuruluşun risk grubuna göre masa başında veya kuruluşun

sahasında gerçekleştirilebilir. TS OIC SMIIC 2 standardında belirtilen kategorilerden, A, B, G, H, I, J ve K kategorilerinde, tetkikin 1. aşamasının yerinde tetkik olması zorunluluğu yoktur.

Ancak, tetkiki yerinde yapma kararı tamamen tetkik ekibine aittir. C, D, E, F, L, M ve N kategorilerinde ise tetkikin 1. aşamasının yerinde tetkik olması şarttır.

Aşama I ve Aşama II (Belgelendirme) tetkikleri birbirini takip edecek şekilde planlanabilir. Ancak Aşama I tetkiki sırasında uygunsuzluk tespit edildiği takdirde, tespit edilen uygunsuzluğun

kapatılması için öngörülen süre sonuna kadar Aşama II (Belgelendirme) tetkiki gerçekleştirilmez.

Helal belgelendirme için, 1. Aşama tetkiki, imalatın veya hizmetin karmaşıklık düzeyine bağlı olarak, başvuru sahibinin sahasında gerçekleştirilebilir.

Helal Belgelendirme Aşama I tetkikleri baş Tetkikçi tarafından gerekli görüldüğünde ilgili belgelendirme biriminin onayı ile sahada da yapılabilir.

Masa başında yapılan Aşama I tetkiki sırasında herhangi bir uygunsuzluk tespit edildiği takdirde, önceden planlanmış olan Aşama II (Belgelendirme) tetkiki gerçekleştirilmez.

Hazırlanan rapor Uygunsuzluk Raporları ile beraber Karar Komitesine en geç 15 gün içinde sunulur.

#### İkinci Aşama Tetkiki

Kuruluşun faaliyetlerinin ilgili standardın tüm uygulanabilen maddelerini kapsayacak şekilde sahada (işin/hizmetin yerine getirdiği yer) değerlendirildiği tetkikdir.

#### 8.4.2 Gözetim Tetkiki

Gözetim tetkikleri, belgelendirilmiş bir sistemde faaliyetlerin sistem gereklerine uygun olarak gerçekleştirilmekte olduğunun izlenmesi amacı ile yeniden belgelendirme yılı hariç her takvim yılında bir kez gerçekleştirilir. İlk belgelendirmeden sonra yapılacak ilk gözetim tetkiki, belgelendirme tarihinden itibaren 12 ayı geçmemeyecek şekilde planlanır. Gözetim tetkiklerinin sıklığı belirlenirken, mevsim veya yönetim sistemleri belgelendirmesinin belirli bir süre için olması (örneğin, geçici inşaat alanı gibi) gibi hususlar dikkate alınır.

2.Gözetim tetkiki için kuruluşlardan yazılı olarak gelen erteleme talepleri haklı gerekçesi belirtilmiş olmak kaydı ile erteleme yapılabilir. Helal Belgelendirmede, helal ürün/ hizmetle ilgili olarak alınan şikayetleri göz önünde bulundurmamak suretiyle, helal ürünün / hizmetin belgelendirmenin gerekliliklerine uygun olmaya devam edip etmediğini kontrol etmek için belirli aralıklara gözetim faaliyeti gerçekleştirilir. Helal Belgelendirme tetkik faaliyetleri çerçevesinde gerçekleştirilecek **gözetim tetkik sıklıkları 12 ayı geçmeyecek şekilde planlanır.** İlgili ürün kategorilerinin risk sınıflarının değerlendirilmesi teknik sorumlu tarafından belirlenmektedir. İlgili müşteri kurumun belgelendirme kapsamına ilişkin bir şikayet olması durumunda, teknik sorumlu tarafından beklemeksizin habersiz tetkik planlanır.

#### **8.4 .3 Belge Yenileme Tetkiki**

Gözetim tetkiklerin olumlu sonuçlanması durumunda belgeler belge düzenleme tarihinden itibaren üç yıl süre ile geçerlidir. Üç yıl dolmadan önce belgenin yenilenmesi için mevcut sistemin ilgili standardın gereklerini sağladığından emin olunmalıdır. Belge yenileme tetkikleri bu amaçla en az saha tetkiklerini kapsayacak şekilde gerçekleştirilir. Tetkikin belge yenileme olabilmesi için belge geçerlilik süresi içerisinde gerçekleştirilmesi ve majör uygunsuzluk var ise yine belge geçerlilik süresi içerisinde kapatılması gerekliliği vardır. Belgenin geçerlilik süresinden önce, yeniden belgelendirme tetkikini tamamlayamazsa veya herhangi bir majör uygunsuzluk için düzeltme ve düzeltici faaliyetin yerine getirildiğini doğrulayamazsa, yeniden belgelendirme önerilmemeli ve belgenin geçerliliği uzatılmamalıdır. Müşteri bilgilendirilmelidir. Belgelendirmenin süresinin sonunda, belgelendirme kuruluşu, göze çarpan yeniden belgelendirme faaliyetlerinin tamamlanması şartıyla belgeyi 6 aylığına aktif hale getirebilir, aksi takdirde en azından bir Aşama 2 yapılmalıdır. Belge üzerindeki geçerli tarih yeniden belgelendirme tarihi veya daha sonrası olmalı ve geçerlilik süresinde önceki belgelendirme döngüsü esas alınmalıdır. Belge yenileme tetkiklerinde ve uygunsuzlukların kapatılmaması durumunda 6 aylık süre içerisinde gerçekleştirilecek belgelendirme tetkiklerinde aşama 1 yapılmaz ancak yönetim sisteminde, müşteride veya yönetim sisteminin çalıştığı kapsamda (mevzuattaki değişiklikler gibi) önemli bir değişiklik olduğunda, ayrı bir Aşama 1 tetkiki gerekliliği Departman Müdürü tarafından değerlendirilir.

#### **8.4.4 Kapsam Genişletme Tetkikleri**

Belgelendirilen kuruluşun şekli ve/veya faaliyet kapsamını genişleterek talepte bulunması durumunda kapsam genişletme tetkiki uygulanır. Tetkik süresi talep kapsamına bağlı olarak değişiklik gösterir.

#### **8.4.5 Transfer Tetkiki**

Transfer tetkikleri bir belgelendirme kuruluşu tarafından verilmiş olan yönetim sistem belgesinin SZUTEST'e geçişinin sağlanması için ilgili sertifikanın geçerliliğinin teyidi için yapılan tetkiklerdir.

Belge geçişinin transfer tetkiki olarak değerlendirilmesi aşağıda belirtilen koşullara bağlıdır;

- Transfer tetkikleri IAF MLA sözleşmesine imza atmış bir akreditasyon kurumu tarafından akredite edilmiş belgelendirme kuruluşları tarafından verilen belgeler için geçerlidir.
- Transfer tetkiki yapılabilmesi için belgenin aktif olması gerekir. Askıda bulunan belgeler için transfer tetkikleri gerçekleştirilemez.
- Önceki uygunluk kuruluşun verdiği sertifikanın geçerliliği kontrol edilir ve toplam kalan kullanım süresinin transfere izin verip vermediği doğrulanır.Normal koşullarda bu süre minimum 6 aydır.
- Ticari faaliyetine son veren veya akreditasyonu sona eren, askıya alınan veya geri çekilen BK tarafından verilen belgelendirme olması durumunda transfer 6 ay içinde veya belgelendirmenin biti tarihinde(hangisi önceyse) tamamlanmalıdır ..
- Transfer tetkiklerinin gerçekleştirilmeden önce müşteriye daha önceki belgelendirme kuruluşu tarafından bildirilen uygunsuzlukların kapatılmış olması gerekir.
- Transfer olan müşterinin transfer başvurusuna ilişkin gözden geçirmesi FR.SB.91 ile gerçekleştirilmektedir. Eğer bir engel yoksa sözleşme imzalanarak firmadan dokümantasyon talep edilir.
- Transfer öncesi gözden geçirme yetkin bir personel tarafından gerçekleştirilmelidir. Belgelendirme tetkiki öncesi istenilen dokümanlara (kalite el kitabı, prosedür vb.) ek olarak daha
- önceki belgelendirme kuruluşunun hazırladığı tetkik raporu da istenir ve tüm dokümanlar incelenir.
- Eğer transfer öncesi incelemede yeterli bilgi sağlanmazsa mutlaka açık kalan noktalar için ek transfer dosya incelemesi ve/veya ek transfer tetkiki yapılmalıdır.

Belgelendirme öncesi yapılan incelemede aşağıda belirtilen konular incelenir.

- Firmanın transfer sebebi

- Gerçekleştirilmiş son tetkik süre ve tarihleri
- Firma kapsamının SZUTEST kapsamına uygunluğu
- Belgenin doğruluğu, geçerliliği, belge üzerindeki adreslerin ve istenilen adreslerin belgelendirme kapsamında olup olmadığı ve geçerliliği, halen kapatılmamış uygunsuzlukların durumu ve
- mümkünse kapatılan uygunsuzlukların daha önceki belgelendirme kuruluşu tarafından doğrulanması
- Önceki tetkik raporları ve gözlemler
- Alınan şikayet ve gerçekleştirilen faaliyetler.

Yukarıda belirtilen konuların incelenmesinin ardından uygulanacak tetkik şekilleri aşağıdaki gibi belirlenir.

Eğer belge SZUTEST tarafından geçerli kabul ediliyorsa transfer tetkiki için süre firmanın boyutuna, çalışan sayısına, prosesin karmaşıklığına bağlı olarak belgelendirme tetkik süresinin %30'unun altında olmayacak şekilde tespit edilir. Belge geçerlilik süresi önceki belgede belirtilen belge geçerlilik süresi ile aynıdır. Gözetim tetkik periyodu müşterinin yeniden denetlenme ve yeniden belgelendirilme için uygulanan süre dikkate alınarak belirlenir.

Belgeyi Düzenleyen ve Kabul Eden BK'lar Arasındaki İşbirliği

Talep halinde belgeyi düzenleyen BK, kabul eden BK'ya bu dokümanla şart koşulan tüm bilgi ve dokümantasyonu sağlamalıdır.

Szuteş'in sahip olduğu akreditasyonlar arasında bir transfer sözkonusu ise yine başvuru değerlendirmesi aynı şekilde gerçekleşir, saha tetkiki esnasında müşterinin bir önceki tetkik planına göre tetkik gerçekleştirilir.

#### 8.4.6 Takip Tetkiki

Tetkikler esnasında tespit edilerek takibine karar verilen uygunsuzlukların giderilmiş olduğunun belirlenmesi amacı ile masa başı ve/veya sahada yapılan tetkikdir. Takip tetkik süresi tespit edilen uygunsuzlukların sayısı ve büyüklüğü ile sistemde yarattığı etkiye bağlı olarak tespit edilir. Takip tetkik, gerekli organizasyonun yapılması, yazışmalar, raporlar, vb. türü çalışmalar göz önüne alınarak için en az 1 gün olarak teklif edilmesi uygun olur.

#### 8.4.7 Özel Tetkikler

Firmaya yönelik objektif deliller içeren şikayetler söz konusu olduğunda, firmanın yönetim sisteminde veya organizasyonunda önemli değişikliklerin olması, belgelendirme kurallarında önemli değişikliklerin olması, askıya alınan kaldırılması gibi durumlarda gerçekleştirilen tetkiklerdir. Tetkik süresi özel tetkikin kapsamına bağlı olarak değişiklik gösterir. Gerçekleştirilen tetkikin ücreti gözetim tetkikin gün ücretine göre hesaplanır.

#### 8.4.8 Ön Tetkikler

Ön tetkik belgelendirme için mecburi bir aşama olmayıp, müşterinin isteğine bağlı olarak belgelendirme tetkiki öncesi kuruluşun hazırlık düzeyinin ölçülmesi ve rapor edilmesi amacı ile gerçekleştirilir.

Ön tetkikler belgelendirme için tavsiye niteliği taşımaz.

Ön tetkik sonrası tetkikçiler uygunsuzlukların takibini yapmaz, uygunsuzlukların kapatılması firmanın kendi sorumluluğundadır.

#### 8.4.9 Entegre Yönetim Sistemleri Belgelendirme Hizmetinin Teklif Edilmesi

Entegre yönetim sistem belgelendirmesinde her bir sistemin tek tek belgelendirilmesi için gerekli süreler toplanır (uygun akreditasyon rehberi ve/veya kuralı tarafından sağlanan ilgili faktörler uygulanarak),

nihai tetkik süresi ve indirim yüzdesi Tetkik Süreleri Belirleme ve Fiyatlandırma Talimatı'nda tanımlanan şekilde hesap edilir. ISO 22000 belgelendirme faaliyetlerinde bu indirim geçerli değildir.

#### 8.4.10 Çok Şubeli Kuruluşların Belgelendirilmesi

Belirlenmiş ana merkezi olan, belirli faaliyetlerin merkez ofisten planlandığı, kontrol edildiği ve yönetildiği birbirine bağlı ofis ve şubelerden oluşan bir veya birden fazla tüzel kişiliğe sahip organizasyonlardır.

TL.SB.01 Çok Sahalı Kuruluşlar Tarafından İşletilen Yönetim Sisteminin Tetkiki ve Belgelendirilmesi Talimatı'nda ilgili süreç tanımlanmıştır.

#### 8.4.11 Geçici Tesis / Tesisleri Olan Firmaların Belgelendirilmesi

Belgelendirme başvurusu yapan veya daha önce belgelendirilmiş firma ürünlerini veya hizmetlerini geçici tesislerde yerine getirmesi durumunda tetkik programlarında bu tesislerin dahil edilmesi önemlidir.

Geçici tesis; belgede belirtilen tesisler /sahalar dışında belgelendirme kapsamında yer alan belirli süreli faaliyet yürütülen tesislerdir. Bu tesisler büyük proje yönetimi şeklinde olabileceği gibi küçük

hizmet/montaj tesisleri olabilir. Bu tesisleri ziyaret etme ihtiyacı ve örnekleme yöntemi ürün veya hizmette (çevre yönetim sisteminde çevre boyut ve etkilerinde, iş sağlığı ve güvenliği yönetim sisteminde

tehlike, kaza, bilgi güvenliği yönetim sisteminde önemli risklere maruz kalma) uygunsuzluk oluşma riskinin değerlendirilmesi ile karar verilmelidir. Tesislerin örneklemeinde, faaliyetlerin cinsleri ve

boyutları, projenin farklı safhaları göz önüne alınarak kuruluşun yetkinlik ihtiyacı ve hizmet çeşitliliğine göre karar verilmelidir.

Geçici tesislerin değerlendirilmesi sahada yapılmalıdır. Ancak aşağıdaki metotlar da saha tetkikleri yerine alternatif olarak düşünülebilir:

a. Firma ve/veya onun müşterisi ile mülakat veya toplantı gerçekleştirilmesi

- b. Geçici tesis dokümanlarının incelenmesi
- c. Yönetim sistemi ve geçici tesislerin değerlendirilmesi ile ilişkili kayıtları ve bilgileri kapsayan elektronik sitelere uzaktan ulaşma,
- d. Video ve telekonferans veya diğer teknolojilerle etkin tetkikin uzaktan gerçekleştirilmesi,
- Her bir durumda da örnekleme metodu eksiksiz olarak dokümanite edilmeli ve etkinliği doğrulanmalıdır.

## 8.5 Tetkik Süreleri Belirleme ve Fiyatlandırma Kuralları

### 8.5.1 Tetkik Sürelerinin Belirlenmesine İlişkin Genel Esaslar

8.5.1.1 Tetkik süreleri madde 8.5.2 'te belirtilen süreler gözönünde bulundurularak hesaplanır.

8.5.1.2 Çalışan sayısı tetkik sırasında firmada görev yapan daimi olmayan (sezonluk, geçici ve taşeron) personeli de kapsar.

8.5.1.3 Tetkikte belge kapsamının tümünü görebilecek şekilde firma ile zamanlama konusunda mutabakata varılır. Sezon, ay, gün/tarih ve varsa vardiya göz önünde bulundurulur.

8.5.1.4 Kısmi zamanlı çalışanlar çalıştıkları saatler bağlı olarak tam zamanlı çalışanlar ile kıyaslanarak ele alınır.

Örneğin; 4 saat süre için çalışan kısmi zamanlı çalışan için her iki çalışan 1 etkin çalışan sayılır.

8.5.1.5 Belirlenen tetkik sürelerinde gerekli indirim gerekçelerinin olması kaydıyla en fazla %30'luk bir indirim yapılabilir.

8.5.1.6 Tetkik süresine, tetkikçinin veya tetkik ekibinin planlaması, doküman gözden geçirmesi ve raporlama süresi de dahildir.

8.5.1.7 GGYS, ÇYS, İSG, EnYS için; Planlama, doküman gözden geçirme ve raporlama için harcanan süre, saha tetkiki için belirlenen tetkik süresinin % 80'inin; KYS, MMYs ve İSYS için % 90'ının,

BGYS için % 70'inin altına düşürülmemelidir. Planlama, doküman gözden geçirme ve raporlama için ilave zamana ihtiyaç duyulması, saha tetkik süresinin azaltılmasını haklı çıkarmaz.

Helal Belgelendirme için; 1. Aşamanın sahada gerçekleştirilmediği durumlarda, 1. Aşama tetkikinin süresi toplam tetkik süresinin %20'sini aşamaz. Saha çalışmasının yapıldığı durumlarda,

1. Aşamanın süresi toplam tetkik süresinin %30'unu aşamaz.

8.5.1.8 Ulaşım süreleri hesaplamaya dahil değildir.

8.5.1.9 Tetkik süresi, tetkik için harcanan tetkik-gün süresi anlamına gelir. Bir tetkik-gün 8 saatlik tam günlük çalışma süresidir. Tetkikin planlama safhasında uzun tetkik süreleri programlanarak tetkik gün sayısı azaltılmamalıdır.

8.5.1.10 Belgelendirme aşamasında gözetim tetkikleri yıllık olarak belgelendirme tetkikinin 1/3'üdür. Planlanan gözetim tetkikleri firmadaki değişiklikler, sistemin olgunluğu, vb. konuları dikkate alınarak gözden geçirilmelidir.

8.5.1.11 Belge yenileme tetkik süresi, aynı firma için belgelendirme tetkikinde harcanan sürenin 2/3'ü kadardır. Belge yenileme tetkiki için harcanan süre rutin gözetim tetkik için harcanan sürenin üzerindedir. Belgelendirme süresi boyunca olan yönetim sisteminin performansı belge yenileme tetkiki süresi belirlenirken dikkate alınmalıdır.

8.5.1.12 Helal Belgelendirme tetkiklerinde görevlendirilen İslami Konular Uzmanının tetkik süresine tetkik /gün etkisi bulunmamaktadır.

8.5.1.13 Yönetim Sistemleri belgelendirmesinde operasyonların büyük bir kısmı vardiyada gerçekleştiriliyorsa toplam çalışan sayısı şu şekilde bulunur:

Toplam Çalışan Sayısı = Vardiyada Çalışmayan Kişi Sayısı + [(Vardiyada çalışan kişi sayısı)/(Vardiya sayısı -1)]

8.5.1.14 Gerekli tetkik süresinin belirlenmesinde genel başlangıç noktası olarak, firma çalışan sayısı ele alınır, daha sonra denetlenecek firmaya özgü etkin tetkik gerçekleştirmek için tetkik süresinin etkileyebilecek farklılıklar göz önüne alınarak gerçek tetkik süresi tespit edilir.

### **Tetkik süresini artırılmasını gerektirebilecek faktörler;**

- Faaliyetin birden fazla bina ve bölgede gerçekleştirilmesi,
- Birden fazla lisan konuşan personel (tercüman gerektirmesi veya tetkikçilerin bireysel çalışmasının engellenmesi)
- Çalışan sayısına göre çok geniş sahalar,
- Üst seviyede kurallar (gıda ve ilaçlar, uzay sanayi, nükleer güç, vb)
- Sistemin yüksek düzeyde karmaşık prosesler içermesi veya göreceli olarak çok sayıda tekil faaliyetler
- Proseslerin donanım, yazılım, proses ve hizmetin birleşiminden oluşması
- Ürünle ilgili konulardaki tasarım sorumluluğu
- Gece vardiyalarında rutin olarak gerçekleştirilen uygulamaların denetlenmesi tetkik programında değişim zorunluluğu gerektirir.
- Yetkili kuruluşların görüşleri
- Tetkik süresinin artırılması gerekli dolaylı koşullar (Örnek: Merkez ile ilişkiler veya yerel yetkili kuruluşlarla ilişkiler)
- Sektör için ilave/farklı çevre etkileri
- Sektör için ekstra/farklı çevre ehliyeti/ koşulları
- Olgunlaşmamış yönetim sistemleri
- Endüstri sektörü için türüne özgü lokasyona kıyasla çevre için daha yüksek hassasiyet
- Teknolojik ve düzenleyici/yasal şartlar
- Önceki tetkik sonuçları
- Dış kaynaklı hale getirilen faaliyetler
- Yönetim sistemi belgelendirmeye konu olan daimi sahaların faaliyetlerini doğrulamak için geçici sahaların ziyaretini gerektiren faaliyetler
- Ürün, proses veya kuruluşun faaliyetleri ile ilgili riskler
- Tetkiklerin birleşik, entegre veya ortak olması
- ISO 45001 için tetkik süresinde artış
- İşin gerçekleştirildiği birden fazla lokasyon ya da binaların olması dâhil karmaşık lojistikler:



Örn: bağımsız tasarım merkezinin tetkik edilecek olması,

-Birden fazla dil konuşan personelin olması (çevirmen(ler)'e ihtiyaç duyulması ya da tetkikçilerin birbirinden bağımsız bir şekilde çalışmasını önleyecek durum oluşması),

-Personel sayısına göre çok geniş sahaların olması (örn; orman),

-Yoğun ölçüde mevzuatların olması (örn; havacılık, nükleer güç, rafineri ve kimya endüstrisi, balıkçı gemileri, madencilik, gıda, ilaç vb.),

-Sistemin yüksek karmaşıklıkta süreçler içermesi ya da eşsiz (spesifik) faaliyet sayısının yüksek olması,

-Belgelendirmeye maruz olacak yönetim sistemine sahip kalıcı sahaların faaliyetlerini doğrulamak için geçici sahaları ziyaret etmek gerekliliği oluşturan faaliyetler,

-İlgili tarafların görüşleri,

-Kaza oranları ve ilgili iş sektörü için ortalama değerlerin üzerinde olan meslek hastalıklarının gözlemlenmesi,

-Kamu öğelerinin kuruluşun sahasında mevcut olması (örn: hastaneler, okullar, havalimanları, limanlar, tren istasyonları, toplu taşıma),

-Kuruluşun ISG'ye ilişkin yasal işlemlerle karşı karşıya gelmesi (ilişkili risk'in ciddiyetine ve etkisine bağlı),

-ISG risklerini ve ya karmaşıklığını artmasına sebep olan çok fazla sayıda geçici taşıeron firmaların ve onların işçilerinin var olması (örn; periyodik olarak kapanan ya da devredilen rafineriler,

kimyasal tesisler, çelik üretici tesisleri ve diğer geniş çaplı endüstriyel komplekslerin)

-Uygulanabilir ulusal mevzuatlara ve / veya risk değerlendirme dokümantasyonuna göre tesisi büyük endüstriyel kaza riskine maruz bırakacak tehlikeli maddelerin bulunduğu yerler,

-Kapsama dâhil olup, ana merkezin bulunduğu ülke haricinde diğer ülkelerde sahası bulunan kuruluşların olması (eğer mevzuat ve dil iyi bir şekilde bilinmiyorsa)

### ***Tetkik süresinin azaltılmasına izin verilebilecek bazı faktörler,***

-Firmanın tasarım sorumluluğu olmaması ve/veya diğer standart maddelerinin kapsamda yer almaması

-Risksiz veya düşük riskli ürün/prosesler

-Kuruluşun uzun süredir yönetim sistemini uyguluyor olması

-Firmanın sistem konusunda ön bilgi sahibi olması (örneğin; Kuruluşun SZUTEST tarafından başka bir standarda göre belgelendirilmiş olması)

-Çalışan sayısına göre küçük saha (örneğin; sadece ofis uygulaması)

-Firmanın belgelenmeye hazır olması (örneğin; başka bir kuruluşun belgeli veya onaylı olunması)

-Proseslerin tek bir genel faaliyetten oluşması (örneğin; hizmet faaliyeti)

-Yönetim sisteminin olgunluğu

-Çalışanların büyük oranının aynı basit görevleri yürütmesi.

-Dış kaynaklı hale getirilen faaliyetler

-Tüm vardiyalarda özdeş faaliyetlerin gerçekleştirilmesi

-Bir kısım çalışanan lokasyon dışı görevler aldığı (örneğin satış personeli, sürücü, hizmet personeli vb.) ve büyük ölçüde kayıtların gözden geçirilmesi ile faaliyetlerine yönelik tetkik

uygunluğunun mümkün olduğu yerlerde

-ISGYS için tetkik süresinde azalma:

-Yönetim sisteminin olgunluğu,

-Müşteri kuruluşun yönetim sistemi hakkında daha önceden bilgi sahibi olunması (örn: Aynı belgelendirme kuruluşu tarafından bir diğer gönüllü ISG YS kapsamında daha önceden belgelendirilmiş olması),

-ISG belgelendirmesi için müşterinin hazırlıklı oluşu (örn: zorunlu idari ISGYS standardı için Ulusal Otoriteler tarafından periyodik tetkikler geçirmiş olması),

-Çalışan sayısına göre çok küçük sahaların olması (örn: sadece ofis ortamı olması).

NOT:Çalışanları maruz bıraktıkları ISG riskleri (temizlikçiler, güvenlik, satış, çağrı merkezleri gibi.) bakımından benzer ya da özdeş olarak göz önünde bulundurulabilecek belirli faaliyetleri

gerçekleştiren ya da benzer pozisyonlarda yer alan personel sayısı yüksek bir yüzdeye sahip olduğunda, personel sayısında, belgelendirme kapsamı baz alınarak firmadan firmaya geçişecek

şekilde mantıklı ve tutarlı olarak bir indirim uygulanabilir.

Dikkati azaltan ve bağlantılı ISG risk seviyesini (örn; montaj, kurulum, paketleme, tasnif gibi) arttıracak şekilde tekrar eden işleri gerçekleştiren çalışan grupları için, olası azaltma ile bağlantılı olan

metotlar, çalışanların faaliyetleri / pozisyonlarının ISG risklerini değerlendirmesini dâhil edecek şekilde için dokümanite edilecektir.

NOT: Eğer ilgili müşteriye ön tetkik hizmeti sunulmuş ise, başvuru değerlendirilen personel, ön tetkik faaliyetinin tetkik süresi azaltma faktörü olarak göz önünde bulunduramaz.

Firmanın sisteminin, proseslerinin ve ürünlerinin/hizmetlerinin tüm özellikleri göz önüne alınarak yukarıda belirtilen faktörlerle adil düzenlemeler yapılarak etkin bir tetkik yapmak için gerekli süre belirlenir.

Tetkik süresini artırıcı ve azaltıcı faktörler birbirlerini denklemler. Tetkik sürelerinde azaltım veya arttırım yapılması halinde, ayarlamaların haklılığını gösterecek deliller ve kayıtlar saklanmalıdır.

### **8.5.1.1 Efektif Personel Sayısı**

Efektif personel sayısı; belgelendirme kapsamına dahil tüm personel ve vardiyalı çalışanları içerir. Belgelendirme kapsamına dahil edildiğinde daimi olmayan (Örn: taşıeron) ve kısmi zamanlı personel sayısı

da bu sayıya eklenmelidir.

İSGYS için; Kuruluşun İSGYS performansını etkileyebilecek ve kuruluşun kontrolü veya etkisi altında bulunan işleri veya işle ilgili faaliyetleri gerçekleştiren yüklenici/alt yüklenicilerin personelleri de dahil edilmelidir.

### 8.5.1.2 Efektif Personel Sayısının Hesaplanması

Efektif çalışan sayısının belirlenmesine ilişkin değerlendirmeler; yarı zamanlı (part time) ve kısmen kapsam içi çalışan personel, vardiyalı çalışanlar, ofis kadrosunda idari olarak ve bütün kategorilerde çalışan personel, benzer veya tekrarlı prosesler ve bazı ülkelerde çok sayıda kalifiye olmayan personelin istihdamını içerir.

Mevsimsel operasyonların olduğu durumlarda (hasat faaliyetleri, tatil köyleri, oteller vs.) EPS hesaplanırken, sezonun en dolu olduğu zamandaki personel sayısı esas alınmalıdır.

İSG ile ilgili riskler göz önünde bulundurulmadan, çok sayıda vasıfsız personel çalışması nedeniyle EPS' de azaltım yapılamaz.

Efektif personel sayısının belirlenmesi için yapılan gerekçelendirme, tetkik esnasında gözden geçirilmelidir.

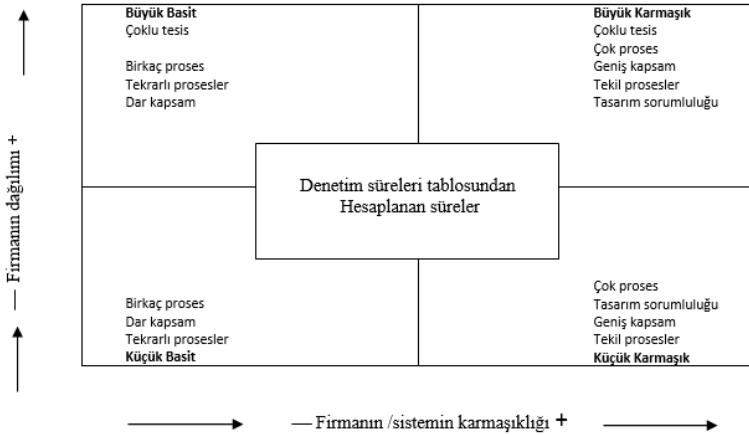
Çalışılan saatler, yarı zamanlı personel sayısı ve kısmen kapsam içi çalışanlara bağlı olarak azaltılabilir veya artırılabilir ve tam zamanlı personel sayısına eş değer bir sayıya çevrilebilir.

Kapsam içindeki benzer veya tekrarlı proses; Tekrarlı (temizlikçi, güvenlik, ulaştırma, satışlar, çağrı merkezleri vb.) olarak değerlendirilen belirli faaliyetleri/görevleri gerçekleştiren yüksek bir yüzdede

personel olduğu durumda, belgelendirme kapsamı içerisinde bu durumda olan firmalara birbiriyle uyumlu ve tutarlı bir şekilde uygulanan bir personel sayısı azaltımına izin verilir.

Kalite Yönetim Sistemi ve Çevre Yönetim Sistemi tetkiklerinde, benzer ve tekrarlı prosesler için, efektif personel sayısı belirlenirken, bu azaltım için 1/3'lük bir oran üzerinden yapılabilir.

Aşağıdaki grafik, KYS ve BGYS için belirtilen sürelerin artırıcı ve azaltıcı faktörleri göstermektedir:



### 8.5.2 KYS ve MMYS Tetkik Sürelerinin Belirlenmesi

KYS ve MMYS tetkik süreleri aşağıda belirtilen tablo esas alınarak hesaplanır. Müşteri Memnuniyet Yönetim Sistemi, Kalite Yönetim Sistemi tetkikleri ile entegre tetkik yapıldığı zaman, ISO 9001:2015 tetkik süresine ek belgelendirme tetkikinde 1,5 tetkik-gün, gözetim ve yeniden belgelendirme tetkiklerinde 1 tetkik gün eklenerek toplam tetkik süresi hesaplanır.

Not: Yüksek Risk grubunda tetkik süreleri hesaplanırken % 5'lik bir süre artırımını yapılmalıdır.

Etkin Çalışan Sayısı	Belgelendirme Tetkiki (1. Aşama + 2. Aşama)	Gözetim Tetkiki	Belge Yenileme Tetkiki
1-5	1.5	1	1
6-10	2	1	1.5
11-15	2.5	1	2
16-25	3	1	2
26-45	4	1.5	3
46-65	5	2	3.5
66-85	6	2	4
86-125	7	2.5	5
126-175	8	3	5.5
176-275	9	3	6
276-425	10	3.5	7
426-625	11	4	7.5
626-875	12	4	8
876-1175	13	4.5	9
1176-1550	14	5	9.5
1551-2025	15	5	10
2026-2675	16	5.5	11
2676-3450	17	6	11.5
3451-4350	18	6	12
4351-5450	19	6.5	13
5451-6800	20	7	13.5
6801-8500	21	7	14
8501-10700	22	7.5	14.5
>10700	Yukarıdaki diziye takip et		

## KYS Sektörlerin Risk Seviyeleri

Alan	EA	NACE KOD	Risk Seviyeleri
Tarım, balıkçılık	1	01, 02, 03	Orta
Madencilik ve taşocakçı işletmesi	2	05, 08, 07, 08, 09	Yüksek
Gıda ürünleri, İçecekler ve tütün	3	10, 11, 12	Yüksek
Tekstil ve tekstil ürünleri	4	13, 14	Orta
Deri ve deri ürünleri	5	15	Orta
Ağaç ve ağaç ürünleri	6	16	Orta
Kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri	7	17	Orta
Yayıncılık şirketleri	8	58.1, 59.2	Orta
Matbaacılık(basım evleri) şirketleri	9	18	Düşük
Kok ve rafine petrol ürünleri üretimi	10	19	Yüksek
Nükleer yakıt	11	24.46	En yüksek
Kimyasallar, kimyasal ürünler ve lifli ürünler	12	20	Yüksek
İlaç	13	21	En yüksek
Kauçuk ve plastik ürünler	14	22	Orta
Metal olmayan madeni ürünler	15	23 (23.5 ve 23.8 Hariç)	Orta
Beton, çimento, kireç, alçı, sıva vb.	16	23.5, 23.8	Orta
Temel metaller ve işlenmiş metal ürünleri	17	24 (24.46 Hariç) 25 (25.4 Hariç), 33.11	Orta
Makine ve teçhizat	18	25.4, 28, 30.4, 33.12, 33.2	Yüksek
Elektrikli ve optik teçhizat	19	26.27, 33.13, 33.14, 95.1	Yüksek
Gemi inşası	20	30.1, 33.15	Yüksek
Uzay araştırmaları	21	30.3, 33.16	En yüksek
Diğer ulaşım araçları	22	29, 30.2, 30.9, 33.17	Yüksek
Sınıflandırılmamış diğer ürünlerin üretimi	23	31, 32, 33.19	Orta
Gerilim kazanımı, geri dönüşüm	24	38.3	Yüksek
Elektrik temini	25	35.1	Yüksek
Gas temini	26	35.2	Yüksek
Su temini	27	35.3, 36	Orta
İnşaat	28	41, 42, 43	Yüksek
Toptan ve perakende ticaret, Motorlu araçlar, motosiklet, kişisel eşyalar ve ev eşyalarının temini	29	45, 46, 47, 95.2	Düşük
Hotel ve restoranlar	30	55, 56	Yüksek
Ulaşım, depolama ve iletişim	31	49, 50, 51, 52, 53, 61	Yüksek
Finansal aracılık, Arsa ve emlakçılık, kiralama	32	64, 65, 66, 68, 77	Düşük
Bilgi teknolojisi	33	58.2, 62, 63.1	Yüksek
Mühendislik hizmetleri	34	71, 72, 74 (74.2 ve 74.3 Hariç)	Orta
Diğer hizmetler	35	69, 70, 73, 74.2, 74.3, 78, 80, 81, 82	Yüksek
Kamu yönetimi	36	84	Orta
Öğretim	37	85	Düşük
Sağlık ve sosyal işler	38	75, 86, 87, 88	En yüksek
Diğer sosyal hizmetler	39	37, 38.1, 38.2, 39, 59.1, 60, 63.9, 79, 90, 91, 92, 93, 94, 96	Düşük

### 8.5.3 ÇYS ve ISG Tetkik Sürelerinin Belirlenmesi

ÇYS, tetkik süresi belirlenirken sektörün karmaşıklık derecesine göre çevre etkileri değiştiği için beş grupta incelenmektedir ve sektörlerin karmaşıklık derecesi gösterilmiştir. Bunlar:

- Yüksek: Çevre etkileri yüksek
- Orta: Çevre etkileri orta seviyede
- Düşük: Çevre etkileri düşük
- Sınırlı: Çevre etkileri sınırlı
- Özel: Tetkik planlanırken ilave ve tek etkileri düşünülmeli

ÇYS Tetkiki planlanırken ÇYS Sektörlerin Karmaşıklık Derecesi Tablosu kullanılarak karmaşıklık derecesi saptanmalıdır. Örneğin: Kimya sektörü yüksek karmaşıklık derecesinde sınıflandırılmasına rağmen,

kuruluşta kimyasal reaksiyon oluşmadan sadece karıştırma işlemi gerçekleştiriliyorsa orta karmaşıklık derecesi veya düşük karmaşıklık derecesinde

sınıflandırılabilir.

Sektörün karmaşıklık derecesi saptandıktan sonra ÇYS tetkik süreleri tablosu kullanılarak tetkik süresi belirlenir.

ISG tetkik sürelerinin belirlenmesinde tehlike sınıfları Çalışma Sosyal ve Güvenlik Bakanlığı-İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyerleri Risk Grupları Tebliğine göre belirlenir.

## ÇYS Sektörlerin Karmaşıklık Derecesi Tablosu

Karmaşıklık Derecesi	İş Kolu
Yüksek	Madencilik ve taş ocağı işletmesi Petrol ve gaz çıkartılması Tekstil ve giyim ürünlerinin serpileme/serpilleme Kağıt geri dönüşüm prosesini de içeren kağıt hamuru üretimi Petrol rafinasyonu Kimyasallar ve ilaç Ana üretim-metal Metalik olmayan prosesler, seramik ve çimento içeren ürünler Kömüre dayalı elektrik üretimi (Termik Santral) Yapı inşaa ve yıkma Tehlikeli ve tehlikesiz atık işleme, Çöp, yakma, vb. Atık su ve lağım prosesi
Orta	Balıkçılık/Tarım/ Orman işletmesi Serpilme içermeyen tekstil ve giyim Kereste üretimi, ahşap ürünlerin işlenmesi/çarpıştırma Kağıt üretimi ve basımı (Kağıt hamuru hariç) Metal olmayan prosesler ve çelik, vb. içeren ürünler Temel üretim dışında kalan işlenmiş metalik ürünlerde yüzey ve kimyasal esaslı işlemler Genel makina mühendisliği içinde yüzey ve diğer kimyasal esaslı işlemler Elektronik endüstri için basıncı devre kartı üretimi Taşıma ekipmanları üretimi-kara, demiryolu, hava, gemi Kömürlü olmayan elektrik üretimi ve dağıtım Gaz üretimi, depolanması ve dağıtım (gaz çıkartılma işlemi varsa yüksek dereceye girer) Su çıkarma, saflaştırma ve dağıtım akarsu yönetimi de dahil (Not:İşçi) atık su işleme yüksek seviyede değerlendirilir) Fosil yakıtların toplan ve perakende ticareti Gıda ve tütün işlenmesi Taşıma ve dağıtım- deniz, hava ve kara Emlak komisyoncusu, endüstriyel temizlik, hijyenik temizleme, kuru temizleme Genel ticaret hizmetlerinin normal bölümleri Geri dönüşüm, kâğıt, arazi doldurma (zararlı olmayan atıkların) Teknik test ve laboratuvarlar Sağlık bakım/ hastane/ veteriner Otel ve restoranlar haricinde eğlence hizmetleri ve kişisel hizmetler
Düşük	Otel ve restoranlar Ağaç ve ağaç ürünleri (ahşap ürünlerin işlenmesi hariç) Kağıt ürünleri (basım, hamur ve kağıt yapımı hariç) Kauçuk ve plastik enjeksiyon kalıplama, şekil verme ve montaj (Kimyasallardan bir parçasını oluşturan kauçuk ve plastik üretimi hariç) Sıcak ve soğuk kalıplama ile yüzey ve kimyasal işleme ile temel üretim haricinde kalan metal imalatı Yüzey işleme ve diğer kimyasal esaslı işlemler haricindeki makina mühendisliği montajı Toplan ve perakende satış (ticaret) Basılı devre üretimi hariç elektrik ve elektronik cihaz montajı
Sınırlı	Kurumsal aktiviteler ve yönetim, Holding firmaların yönetimi Taşıma ve dağıtım Telekomünikasyon Ticari emlakçılık, emlak yönetimi, endüstriyel temizlik, hijyenik temizleme, kuru temizleme dışındaki genel ticari hizmetler Eğitim
Özel durumlar	Nükleer Nükleer elektrik üretimi Yüksek miktardaki tehlikeli maddelerin depolanması Kamu yönetimi Çevreye hassas ürün veya servis yapan organizasyonlar

## ÇYS Tetkik Süreleri Tablosu

Etkin Çalışan Sayısı	Tetkik Süresi 1.Aşama + 2. Aşama (gün)				Etkin Çalışan Sayısı	Tetkik Süresi 1.Aşama + 2. Aşama (gün)			
	Yüksek	Orta	Düşük	Sınırlı		Yüksek	Orta	Düşük	Sınırlı
1-5	3	2,5	2,5	2,5	626-875	17	13	10	6,5
6-10	3,5	3	3	3	876-1175	19	15	11	7
11-15	4,5	3,5	3	3	1176-1550	20	16	12	7,5
16-25	5,5	4,5	3,5	3	1551-2025	21	17	13	8
26-45	7	5,5	4	3	2026-2875	23	18	14	8,5
46-85	8	6	4,5	3,5	2876-3450	25	19	15	9
86-85	9	7	5	3,5	3451-4350	27	20	16	10
86-125	11	8	5,5	4	4351-5450	28	21	17	11
126-175	12	9	6	4,5	5451-8800	30	23	18	12
176-275	13	10	7	5	8801-8500	32	25	19	13
276-425	15	11	8	5,5	8501-10700	34	27	20	14
426-825	16	12	9	6	>10700	Yukarıdaki diziyi takip et			

## İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri

### Etkin Personel Sayısı, ISG Risk Karmaşıklık Kategorisi ve Tetkik Süresi Arasındaki İlişki

(Sadece İlk Belgelendirme - Aşama 1 + Aşama 2)

Etkifif Personel Sayısı	Tetkik Süresi Aşama 1 + Aşama 2 (günler)			Etkifif Personel Sayısı	Tetkik Süresi Aşama 1 + Aşama 2 (günler)		
	Yüksek	Orta	Düşük		Yüksek	Orta	Düşük
1-5	3	2.5	2.5	626-875	17	13	10
6-10	3.5	3	3	876-1175	19	15	11
11-15	4.5	3.5	3	1176-1550	20	16	12
16-25	5.5	4.5	3.5	1551-2025	21	17	12
26-45	7	5.5	4	2026-2675	23	18	13
46-65	8	6	4.5	2676-3450	25	19	14
66-85	9	7	5	3451-4350	27	20	15
86-125	11	8	5.5	4351-5450	28	21	16
126-175	12	9	6	5451-6800	30	23	17
176-275	13	10	7	6801-8500	32	25	19
276-425	15	11	8	8501-10700	34	27	20
426-625	16	12	9	>10700	Yukarıdaki aynı artan orantıyı takip ediniz.		

**Not 1:** Yüksek, orta ve düşük ISGY risk tetkikleri için Tetkik süresi gösterilmektedir.

**Not 2:** Tablo ISGYS 1 deki personel sayısı, kademeli bir değişiklikten ziyade süreklilik olarak görülmelidir. Eğer bir grafik olarak çizilmiş olursa, eğim doğrusu, düşük banttaki değerler ile başlamalıdır.

Grafiğin başlangıç noktası, yukarıda da gözüktüğü gibi 2,5 günü gerektiren 1 personel sayısı olmalıdır. Hesaplama sonrasında eğer sonuç, ondalıklı bir sayıya tekabül ediyorsa, tespit edilen gün sayısı

en yakın yarım güne yuvarlayarak düzenlenmelidir. (örn: 5.3 tetkik günü, 5.5 tetkiki günü olurken 5.2 tetkik günü 5 tetkik gününe uyarlanır.)

Not 3: B.1.9 ve B.2.3 maddelerine de bakınız.

#### Tablo - ISGYS 2 - İş Sektörleri ve ISG Risklerinin Karmaşık Kategori Arasındaki Bağlantı Örnekleri

Karmaşık Kategori	İş Sektörü
Yüksek	<ul style="list-style-type: none"><li>Balıkçılık (açık denizde, kıyıda dip tarama ve dalış)</li><li>Madencilik ve taş ocağı işletmesi</li><li>Kömür ve rafine petrol ürünlerinin üretimi</li><li>Petrol ve gaz çıkartılması</li><li>Tekstil ve giyim ürünlerinin tabaklanması</li><li>Kâğıt geri dönüşüm prosesini de içeren kâğıt hamuru üretimi</li><li>Petrol rafine işlemleri</li><li>Kimyasallar (böcek ilaçları, batarya ve akümülatörlerin üretimi dahil) ve ilaçlar</li><li>Cam elyafı üretimi</li><li>Gaz üretimi, depolanması ve dağıtımı</li><li>Elektrik üretimi ve dağıtımı</li><li>Nükleer</li><li>Yüksek hacimde tehlike madde depolanması</li><li>Metallik olmayan prosesler ve seramik, beton ve çimento, kireç siva içeren ürünler</li><li>Metallerin birincil üretimleri</li><li>Sıcak ve soğuk şekillendirme ve metal üretimi</li><li>Metal yapıların üretimi ve montajı</li><li>Gemi tersaneleri (Gerçekleştirilen faaliyetlere bağlı olarak orta risk olabilir)</li><li>Uzay havacılık endüstrisi</li><li>Otomotive endüstrisi</li><li>Silahların ve patlayıcıların üretimi</li><li>Tehlikeli atıkların geri dönüşümü</li><li>Tehlikeli ve tehlikesiz atık işleme. Örn: yakıp kül etme gibi.</li><li>Atık madde ve lağım suyu işleme</li><li>Endüstriyel ve sivil inşaat ve yıkım faaliyetleri (elektrik, hidrolik ve havalandırma kuruluşları faaliyetleri dâhil olmak üzere binanın tamamlanması)</li><li>Kesimhaneler</li><li>Tehlikeli ürünlerin taşınması ve dağıtılması (kara, hava ve su yolları ile)</li><li>Savunma faaliyetleri / kriz yönetimi</li><li>Sağlık hizmetleri / hastaneler / veteriner / sosyal işler</li></ul>

Orta	<ul style="list-style-type: none"> <li>Su ürünleri (her türlü su ortamında bulunan bitki ve hayvanların yetiştirilmesi, büyütülmesi ve hasat edilmesi)</li> <li>Balıkçılık (açık deniz balıkçılığı yüksek risk)</li> <li>Çiftçilik / Ormancılık (gerçekleştirilen faaliyete göre yüksek risk olabilir)</li> <li>Gıda, içecek ve tütün işleme</li> <li>Tabaklama içermeyen tekstil ve giyim</li> <li>Kereste üretimi, ahşap ürünlerin işlenmesi / empregnasyonu</li> <li>Kağıt üretimi ve kağıt ürünler (Kağıt hamuru hariç)</li> <li>Metal olmayan prosesler ve cam, kil, kireç vb. içeren ürünler</li> <li>Genel makina mühendisliği montaj işleri</li> <li>Metallik ürünler üretimi</li> <li>Birincil üretim ve genel makine mühendisliği hariç metal işlenmiş ürünler için yüzey ve diğer kimyasal esaslı uygulamalar (uygulamaya ve bileşenlerin büyüklüğüne bağlı olarak yüksek risk olabilir)</li> <li>Elektronik endüstrisi için açık baskılı devre kartı üretimi</li> <li>Kauçuk ve plastik enjeksiyon kalıplama, şekil verme ve montaj</li> <li>Elektrik ve elektronik ekipman montajı</li> <li>Taşıma ekipmanlarının üretimi ve onların tamirati - karayolu, raylar, havayolu (ekipmanın boyutuna bağlı olarak yüksek risk olabilir)</li> <li>Geri dönüşüm, kompostlama, arazi doldurma (zararlı olmayan atıkların)</li> <li>Akarsu yönetimi de dâhil, suyun çıkarılması, saflaştırılması ve dağıtımı akarsu (Not: Ticari atık su işlemi varsa yüksek risk grubuna olarak değerlendirilir)</li> <li>Fosil yakıtların toptan ve perakende ticareti (yakıtın miktarına bağlı olarak yüksek risk olarak değerlendirilir)</li> <li>Yolcuların ulaşımı (hava, kara ve deniz yoluyla)</li> <li>Tehlikeli olmayan ürünlerin taşınması ve dağıtımı (kara, hava ve su yoluyla)</li> <li>Endüstriyel temizlik, hijyenik temizleme, genel iş faaliyetlerinin bir parçası olan kuru temizleme</li> <li>Doğal ve teknik bilimlerde araştırma ve geliştirme faaliyetleri (iş sektörüne bağlı olarak yüksek risk olabilir). Teknik testler ve laboratuvarlar.</li> <li>Oteller ve restoranlar haricinde eğlence hizmetleri ve kişisel hizmetler</li> <li>Eğitim Hizmetleri (öğretim faaliyetlerinin konusuna bağlı olarak yüksek ya da düşük risk olabilir.)</li> </ul>
Düşük	<ul style="list-style-type: none"> <li>Kurumsal faaliyetler ve yönetim, İK ve holding firmalarının yönetimi</li> <li>Toptan ve perakende satış (ürüne bağlı olarak yüksek ya da orta risk olabilir. Örn: yakıt)</li> <li>Endüstriyel temizlik, hijyenik temizleme, kuru temizleme ve eğitim hizmetleri hariç genel iş hizmetleri</li> <li>Taşımacılık ve dağıtım yönetilecek fiili bir filo olmaksızın yönetim hizmetleri</li> <li>Mühendislik hizmetleri (hizmetin tipine bağlı olarak orta risk olabilir)</li> <li>Telekomünikasyon ve postahane hizmetleri</li> <li>Restoranlar ve kamp faaliyetleri</li> <li>Ticari emlak komisyoncusu, gayrimenkul yönetimi</li> <li>Sosyal bilimler ve insanlık üzerinde araştırma faaliyetleri</li> <li>Kamu yönetimi, yerel otoriteler</li> <li>Finansal kuruluşlar, reklam ajansları</li> </ul>

## ISG Risklerinin Karmaşıklık Kategorileri

- Yüksek** - Önemli seviyede doğası ve ciddiyeti olan ISG riskleri (genellikle inşaat sektörü, ağır üretim ya da işleme tipi kuruluşlar),
- Orta** - Orta seviyede doğası ve ciddiyeti olan ISG riskleri (genellikle bazı önemli risklere sahip olan üretim kuruluşları), ve
- Düşük** - Düşük seviyede doğası ve ciddiyeti olan ISG riskleri (genellikle ofis bazlı kuruluşlar).

Tablo ISGYS 1, yukarıdaki ISG risklerinin üç karmaşıklık kategorisini kapsar.

Tablo ISGYS 2, yukarıda belirtilen ISG riskleri karmaşıklık kategorileri ile genellikle belirli kategoriye giren endüstriyel sektörler arasındaki bağlantıyı sağlar. Örneğin; gemi inşa sektöründe birçok iş alanı "yüksek risk" olarak sınıflandırılması gerekiyor olsa bile, sadece düşük karmaşıklık kategorisine sahip karbon fiberden küçük botları üreten bir firma için "orta risk" olarak sınıflandırılabilir.

*Not: Kuruluşun, ISG riskinin karmaşıklık kategorisi, riski kontrol altında tutan ISGYS nin yürütülmemesinin sonuçlarıyla bağlantılı da olabilir.*

- Yüksek - riskin yönetilmesi sektöre uğradığı durumlarda, risk bir hayati tehlike oluşturuyor ya da ciddi yaralanma veya hastalıklarla sonuçlanıyorsa,
- Orta - riskin yönetilmesi sektöre uğradığı durumlarda, yaralanma veya hastalık ile sonuçlanıyorsa ve
- Düşük - riskin yönetilmesi sektöre uğradığı durumlarda, ufak yaralanmalar veya hastalık ile sonuçlanıyorsa.

## 8.5.4 GGYS Tetkik Sürelerinin Belirlenmesi

Aşağıda belirtilen gıda Kategori Kodları Tablosu kullanılarak kapsama istinaden kategori kodu belirlenir.

Sınıflandırma	Kategori	Kategori Tanımı	Alt Kategori Kodu	Alt Kategori Tanımı
Yetiştiricilik	A	Hayvansal Yetiştiricilik	A.1	Hayvan Yetiştirme (Et, süt, yumurta, bal)
			A.2	Balık ve Deniz Ürünleri Yetiştiriciliği
	B	Bitkisel Yetiştiricilik	B.1	Bitki Yetiştirme (Hububat ve Bakliyat Dışında)
			B.2	Hububat ve Bakliyat Yetiştiriciliği
Gıda ve Yem İşleme	C	Gıda Üretimi	C.1	Bozulabilir Hayvansal Ürünlerin İşlenmesi
			C.2	Bozulabilir Bitkisel Ürünlerin İşlenmesi
			C.3	Bozulabilir Hayvansal ve Bitkisel Ürünlerin İşlenmesi (kanştırılmış ürünler)
			C.4	Oda Sıcaklığındaki Ürünlerin İşlenmesi
	D	Hayvan Besini Üretimi	D.1	Yem Üretimi
			D.2	Hayvan Gıdası Üretimi
Yemek Üretimi	E	Yemek Üretimi	E.1	Yerinde veya Müşteri Yerinde Yemeklerin Hazırlanması, Depolanması ve Gerektiğinde Dağıtım
Perakende Taşıma ve	F	Dağıtım	F.1	Perakende / Toptan
			F.2	Gıda Brokrlığı ( Ticaret )

Depolama	G	Taşıma ve Depolama Hizmetlerinin Sağlanması	G.1	Bozulabilir Gıda ve Yem İçin Nakliye ve Depolama Hizmetleri Sağlanması
			G.2	Oda Sıcaklığındaki Ürünler İçin Nakliye ve Depolama Hizmetlerinin Sağlanması
Yardımcı Hizmetler	H	Hizmetler	H.1	Su Temini, Haşere Kontrolü, Temizlik Hizmetleri, Atık Bertarafı Da Dahil Olmak Üzere Güvenli Gıda Üretimi İle İlgili Hizmetlerin Sağlanması
			I	Gıda Ambalaj Malzemelerinin Üretimi ve Ambalaj Malzemeleri
			J	Ekipman Üretimi
Biyokimyasal	K	Kimyasal Üretimi	K.1	Gıda Ve Yem Katkı Maddeleri, Vitaminler, Mineraller, Biyokültürler, Tatlandırıcılar, Enzimler Ve İşleme İçin Yardımcılar Pestisitler, İlaçlar, Gübreler, Temizlik Maddeleri

## Gıda Güvenliğı Yönetim Sistemi Tetkik Gün Tablosu

Gıda Güvenliğı Yönetim Sistemi Tetkik Gün Tablosu

Grup (EK A)	D Yerde yürütülen ana tetkik süresi	H Her ek HACCP çalışması için (tetkik günü)	MS Uygun belgeli yönetim sistemi bulunmaması (tetkik günü)	FTE Çalışan sayısı (tetkik günü)	Ziyaret edilen her ek şube için
A	0.75	0.25	0.25	1-19=0	En kısa yerinde tetkik süresinin %50'si
B	0.75	0.25	0.25	20-49=0.5	
C	1.50	0.50	0.25	50-79=1.0	
D	1.50	0.50	0.25	80-199=1.5	
E	1.00	0.50	0.25	200-499=2.0	
F	1.00	0.50	0.25	500-899=2.5	
G	1.00	0.25	0.25	900-1299=3.0	
H	1.00	0.25	0.25	1300-1699=3.5	
I	1.00	0.25	0.25	1700-2999=4.0	
J	1.00	0.25	0.25	3000-5000=4.5	
K	1.50	0.50	0.25	>5000=5.0	

Tek şube için en kısa tetkik süresi, (Ts)

Ts = (D + H + MS + FTE)

D : Esas yerinde tetkik süresi,

H : Ek HACCP çalışmaları için tetkik süresi,

MS : Uygun yönetim sistemi bulunmadığı hallerde tetkik süresi,

FTE : Çalışan sayısına karşılık tetkik süresi

Her bir ek şube için en kısa tetkik süresi, (Tm)

Tm = Ts x 50/100

En kısa başlangıç belgelendirmesi tetkiki süresi

Müşteri kuruluşun birden fazla kategoride kapsamı var ise tetkik süresi hesaplanırken yüksek olan dikkate alınır.

En kısa gözetim tetkik süresi, en kısa tetkik süresi 1 tetkik gününden az olmamak kaydıyla (A ve B için 0.5 tetkik günü) ilk belgelendirme tetkik süresinin 1/3'ü yeniden belgelendirme tetkikleri

için 2/3'ü ayrılmalıdır. Bu süreleri arttırabilecek veya azaltabilecek faktörler varsa Baş Tetkikçi tarafından dikkate alınmalı ve tetkik raporunda kayıt altına alınmalıdır.

En kısa yeniden belgelendirme tetkik süresi, en kısa tetkik süresi 1 tetkik gününden az olmamak kaydıyla (A ve B için 0.5 tetkik günü kabul edilebilir) ilk belgelendirme tetkik süresinin 2/3'ü olmalıdır.

### 8.5.5 Helal Belgelendirme Tetkik Süresinin Belirlenmesi

Aşağıda belirtilen gıda Kategori Kodları Tablosu kullanılarak kapsama istinaden kategori kodu belirlenir.

Helal Belgelendirme kuruluşu aşağıdaki fonksiyonları gerçekleştirebilmek için Table A.1' i kullanacaktır.

- üstlendiğı kapsamı tanımlamak
- Helal belgelendirme sistemindeki belirli görevler için tetkikçilerinin, uzmanlarının ve personelinin gerekli yetkinliğini ve teknik niteliğini belirlemek,
- uygun nitelikli bir tetkik ekibi seçmek.

Tablo A.1'de verilen örnekler ayrıntılı değildir, sadece ilgili konuların bir göstergesidir. Belirli bir müşteri kuruluşunun kapsamı birden fazla kategoriye kapsayabilir.

#### Tablo A.1 Helal Ürün / Hizmet / Süreç ve / veya Yönetim Sistemi Kategorileri

Grup a	Kategori	Alt Kategori	Dahil olacak faaliyetlere örnekler
			Et üretimi, yumurta üretimi, süt üretimi ve bal üretimi için hayvan yetiştirmek (balık ve deniz ürünü dışında)
			Büyütme, barındırma, tuzağa düşürme ve avlama (avlama noktasında kesim)
		Et/süt/yumurta/bal için	
		<b>AI</b> hayvan yetiştiriciliğı	İlgili çiftlik ambalajlaması ve depolama
			Et üretimi için balık ve deniz ürünü yetiştirmek

	<b>A</b>	Hayvan yetiştiriciliği		Büyütme, barındırma, tuzağa düşürme ve yakalama (yakalama noktasında kesim)
Yetiştiricilik		Balık ve deniz ürünleri yetiştiriciliği	<b>AII</b>	
		Bitki yetiştiriciliği (hububat ve baklagiller dışında)	<b>BI</b>	İlgili çiftlik ambalajlaması ve depolama Bitki(hububat ve baklagil dışında): bahçe bitkileri (sebzeler, meyveler, baharatlar, mantarlar, vb.) ve gıda için su bitkileri yetiştirmek veya hasat etmek
	<b>B</b>	Bitki yetiştiriciliği		İlgili çiftlik ambalajlaması ve depolama Gıda için hububat ve baklagil yetiştirmek veya hasat etmek
		Hububat ve baklagil yetiştiriciliği	<b>BII</b>	İlgili çiftlik ambalajlaması ve depolama
		Helal kesim ve dayanıksız hayvansal ürün işlenmesi	<b>CI</b>	Kesim ve paketlenme dahil olmak üzere balık ve deniz ürünü, et, yumurta, süt ve süt ürünü ile balık ürünlerini içeren hayvansal ürün üretimi
		Dayanıksız bitkisel ürün işlenmesi	<b>CII</b>	Meyve ve taze meyve suyu, sebze, hububat, sert kabuklu yemişler ve baklagil içeren bitkisel ürün üretimi
	<b>C</b>	Gıda imalatı		Dayanıksız hayvansal ve bitkisel ürün işlenmesi (et tabanlı gıda ürünleri, karışık ürünler)
Gıda ve yem işleme		Dayanıksız hayvansal ve bitkisel ürün işlenmesi (et tabanlı gıda ürünleri, karışık ürünler)	<b>CIII</b>	Pizza, lazanya, sandviç, hazır yemekler, mantı içeren karışık hayvansal ve bitkisel ürünlerin üretimi
		Dayanıksız hayvansal ve bitkisel ürün işlenmesi (et tabanlı gıda ürünleri, karışık ürünler)	<b>CIV</b>	Konserve gıda, bisküvit, atıştırmalık, sıvı yağ, içme suyu, meşrubat, makarna, un, şeker, yenilebilir tuz içeren herhangi bir kaynaktan elde edilen ve ortam sıcaklığında satılabilen Helal gıda ürünleri üretimi
		Yem üretimi	<b>DI</b>	Tek bir veya karışık gıda kaynağından gıda üretilecek hayvanın kullanması için yem üretimi
	<b>D</b>	Hayvan yemi üretimi		Evcil hayvan maması üretimi
		Evcil hayvan maması üretimi	<b>DII</b>	Tek bir veya karışık gıda kaynağından gıda dışı hayvanların kullanması için yem üretimi
Yemek hizmeti		Yemek hizmeti		Bir uydu birimde veya hazırlandığı yerde tüketim için Helal gıdanın hazırlanması, depolanması ve uygunsa teslimatı
		Perakende / toptan satış	<b>FI</b>	Bir müşteriye son proses görmüş bir gıda ürününün tedarigi (perakende işyerleri, mağazalar, toptancılar)
	<b>F</b>	Dağıtım		Gıda ürünlerini kendi hesabına veya diğerlerinin acentası şeklinde satmak veya almak
		Gıda komisyonculuğu / ticareti	<b>FII</b>	



			İlgili ambalajlamacı	
Perakende, nakliye ve depolama	G	Nakliye ve depolama hizmetlerinin tedarigi	Dayanısız gıda ve yem için nakliye ve depolama hizmetlerinin tedarigi	
		Dayanıklı gıda ve yem için nakliye ve depolama hizmetlerinin tedarigi	Dayanıklı gıda ve yem için nakliye ve depolama hizmetlerinin tedarigi	
Yardımcı hizmetler	H	Hizmetler	İlgili ambalajlamacı	
		Finansal hizmetler	Su temini, haşere kontrolü, temizlik hizmetleri, atık bertarafı dahil olmak üzere gıdaların güvenli üretimi ile ilgili hizmetlerin sağlanması.	
		Müslüman Dostu Turizm ve Seyahat Hizmetleri	Bankacılık, sigorta, yatırım fonları, leasing, takas vb. Tatil köyleri, Oteller, Turizm ve seyahat acentesi hizmetleri, örneğin rezervasyonlar vb.	
Biyokimyasal	K	(Biyo) Kimyasalların Üretimi	Gıda ambalaj malzemesi üretimi	
		Ekipman imalatı	Gıda işleme ekipmanı ve otomatların üretimi ve geliştirilmesi	
Diğerleri	L	Diğer malzeme imalatı	Gıda ve yem katkı maddeleri, vitaminler, mineraller, biyo-kültürler, tatlandırıcılar, enzimler ve işleme yardımcıları üretimi Pestisitler, ilaçlar, gübreler, temizlik maddeleri	
			L I Kozmetikler	-----
			L II Tekstil ve tekstil ürünleri	-----
			L III Deri ve deri ürünleri	-----
L IV	BYS (Başka yerde sınıflandırılmamış)	-----		

a)Gruplar, akredite olmuş belgelendirme kuruluşlarının akreditasyon kapsamı ve belgelendirme kuruluşlarına şahitlik eden akreditasyon kuruluşları için kullanılır.

b)Çiftlik ambalajlaması, üründe değişiklik veya proses olmadan ambalajlanması anlamına gelir.

c)İlgili ambalajlama, ilk ambalajlamayı bozmadan ve üründe bir proses veya değişiklik yapmadan ambalajlanması anlamına gelir.

#### 8.5.5.1 Helal Belgelendirme Tetkik Sürelerinin belirlenmesi

Tek şube için en kısa tetkik süresi, Ts:

$$Ts = TD + TH + (TPV + TFTE) * CC$$

TD, gün cinsinden temel olarak sahada geçecek tetkik süresidir;

TH, her ek HACCP / Helal KKN ürün grubu çalışması için tetkik günleridir ve yalnızca gıda zincirindeki ürünler / hizmetler / süreçler grubu için uygulanır. Şirketin 1 HACCP / Helal CCP

çalışması olduğunda H '0' olarak kabul edilir. Her ilave çalışma için tetkik sayısı artırılabilecek, diğer ürün / hizmet / süreç türleri için '0' olarak alınabilecektir.

TPV is the audit days for product variety

TFTE çalışan sayısı başına tetkik günü sayıdır.

CC, proses veya üretim karmaşıklığı sınıfı için çarpan olarak faktördür

Ts hesaplandıktan sonra sonuç ondalık bir sayı ise, gün sayısı en yakın yarım güne göre ayarlanmalıdır veya (örneğin: 5.3 tetkik günü 5.5 tetkik günü, 5.2 tetkik günü 5 tetkik günü olur).

Ya da

Ts hesaplandıktan sonra sonuç ondalık bir sayı ise, gün sayısı bir sonraki tam ya da yarım güne yuvarlanmalıdır (örneğin: 5.3 tetkik günü 5.5 tetkik günü, 5.7 tetkik günü 6 tetkik günü olur).

Her bir ek saha için minimum tetkik süresi, Tasv:

$$Tasv = Ts * 50/100$$

Tetkik zamanını belirlerken, SZUTEST bahsi geçen hususların yanı sıra aşağıdaki hususları da dikkate almalıdır:

- OIC / SMIIC helal standardının gereklilikleri,
- kuruluşun büyüklüğü ve karmaşıklığı,
- teknolojik ve düzenleyici bağlam,
- üretim veya süreç ya da GSYS kapsamındaki faaliyetlerin herhangi bir dış kaynak kullanımı,
- önceden yapılan tetkiklerin sonuçları,
- saha sayısı ve çoklu saha değerlendirmeleri.

Kategori (Ek A ya bakınız)	B Temel saha tetkik süresi (tetkik günleri cinsinden)	H* Her bir HACCP/HALA L çalışması için ek tetkik gün sayısı (tetkik günleri cinsinden)	FTE Belgelendirmenin kapsamında bulunan çalışan sayısı (tetkik günleri cinsinden)	CC Karmaşıklık sınıfı (faktör, çarpan)	PV** Ürün çeşitliliği (tetkik cinsinden)	Tasv Ziyaret edilen her bir ek saha = (tetkik günleri cinsinden)
A	AI	1.00	0.25			
	AII	1.00	0.25			
B	BI	1.00	0.25			
	BII	1.00	0.25			
C	CI	1.50	0.50			
	CII	1.25	0.50			
	CIII	1.75	0.50			
	CIV	1.75	0.50			
D		1.50	0.25			
E		1.00	0.50			
F	FI	1.50	0.50		1- 3 arası = 0.50 4 - 6 arası = 1.00	asgari saha değerlendirme
	FII	1.25	0.50			
G	GI	1.50	0.50	Düşük CC= 1.25	7- 10 arası = 1.50 11 - 20 arası = 2.00 > 20 = 3.00	/ tetkik süresinin %50' si
	GII	1.00	0.50	Orta CC=1.50		
H	H1	1.25	0.50	Yüksek CC= 1.75		
	HII	1.75	0.50			
I		1.00	0.25			
J		1.00	0.25	Çok Yüksek CC= 2		
K		1.75	0.50			
L	LI	1.75	0.50			
	LII	1.25	0.25			
	LIII	1.50	0.50			
	LIV	1.00	0.25			

\* H yalnızca gıda zincirindeki ürünler / hizmetler için geçerlidir.

\*\* PV yalnızca hizmetler / prosesler için değil, ürünler için kullanılır.

Tablo B1, Helal belgelendirme tetkik süresini temel olarak etkileyen bir kuruluşun süreçlerinin veya üretiminin niteliğine ilişkin dört temel karmaşıklık sınıfına dayanmaktadır, bunlar:

Çok Yüksek - belirgin doğası olan çok sayıda ayrıntılı alt prosesler (tipik olarak yüksek derecede helal olmayan riskleri olan imalat ve işleme kuruluşları). Çok çeşitli prosesler veya alt prosesler ya da çok sayıda hammadde veya girdi içermekle beraber Helal yönleri açısından potansiyel olarak çok yüksek risk taşıyan ürünleri veya hizmet sektörlerini kapsar.);

Yüksek - önemli doğası olan çok sayıda prosesler (tipik olarak önemli helal olmayan riskleri olan imalat veya işleme türü organizasyonlar. Helal yönünden potansiyel olarak yüksek risk taşıyan ürünleri ve hizmet sektörlerini birçok süreçle kapsar.);

Orta - önemli niteliğe sahip olmayan sayıda prosesler (tipik olarak imalat veya hizmet kuruluşları. Orta düzeyde helal olmayan riskleri olan ürün ve hizmetleri kapsar);

Düşük - önemli nitelikte az sayıda süreç (az sayıda önemli niteliğe sahip tipik kuruluşlar. Düşük potansiyele sahip helal olmayan riskleri olan ürün ve hizmetleri kapsar);

Tablo B1; yukarıdaki dört karmaşıklık sınıfını kapsamaktadır. Tablo B2, yukarıdaki dört karmaşıklık sınıfı ile tipik olarak bu sınıfa girecek endüstri sektörleri arasındaki bağlantıyı sunmaktadır.

Helal belgelendirme kuruluşu, belirli bir sektördeki tüm kuruluşların her zaman aynı karmaşıklık sınıfına girmeyeceğini kabul etmelidir. Helal belgelendirme kuruluşu, müşteri kuruluşların

belirli faaliyetlerinin karmaşıklık sınıfının belirlenmesinde dikkate alınmasını sağlamak için sözleşme inceleme prosedüründe esnekliğe izin vermelidir. Örneğin: kimyasal üretim sektöründeki birçok işletme 'yüksek karmaşıklık' olarak sınıflandırılabilir, kimyasal reaksiyondan arınmış ve / veya çok sayıda veya riskli hammaddede ve / veya ileri işleme gibi proseslere tabi olmayan sadece bir karışımı olan bir kuruluş 'orta' ve hatta 'düşük karmaşıklık' olarak bile sınıflandırılabilir.

Kuruluşun sisteminin, süreçlerinin ve ürünlerinin / hizmetlerinin tüm nitelikleri göz önünde bulundurulmalı ve etkili bir tetkik için az çok tetkik süresini haklı gösterebilecek faktörler için adil bir değerlendirme yapılmalıdır. Arttırıcı faktörler azaltıcı faktörlerle dengelenebilir. Tetkik süresi, Tablo B1 ve B2'de verilen süre üzerinde ayarlamalar yapılan durumlarda, varyasyonu haklı gerekçelendirmek için yeterli kanıt ve kayıtlar tutulmalıdır.

**Tablo B.2. İşletme Sektörleri ve Karmaşıklık Sınıfları Arasındaki Bağlantı Örnekleri**

Karmaşıklık Sınıfı	İş Sektörü
Çok Yüksek	Başka yerde sınıflandırılmamış kimyasallar, farmasötik ürünler, işlenmiş et ürünleri, genetiği değiştirilmiş ürünler, gıda katkı maddeleri, <a href="#">biyokübirler</a> , kozmetik ürünler, işlem yardımcıları, mikro-organizmalar.
Yüksek	<a href="#">kesimbane</a> ve tavukçuluk, peynir ürünleri, bisküvi peşitleri, yağ, içecekler, oteller, restoranlar, beslenme takviyeleri, temizlik maddeleri, ambalajlama malzemeleri, tekstil ürünleri, İslami finans.
Orta	<a href="#">sür</a> ürünleri, balık ürünleri, yumurta ürünleri, arıcılık, baharatlar, bahçe ürünleri, korunmuş meyveler, korunmuş bitkiler, konserve ürünler, makarna, şeker, hayvan yemi, balık yemi, su tedanki, ürünlerin geliştirilmesi, süreç ve ekipman, veterinerlik hizmetleri, süreç ekipmanı, otomatlar, deni ürünleri.
Düşük	<a href="#">balık</a> , yumurta üretimi, süt üretimi, balıkçılık, avcılık, tuzakta yakalama, meyveler, sebzeler, tahıl, taze meyve ve taze meyve suları, içme suyu, un, tuz, perakende satış mağazaları, dükkanlar, toptan satıcılar, nakliye ve depolama.

İlgili bir sertifikalı Helal ürün / süreç / hizmet veya yönetim sistemi mevcut değilse, tetkike ek süre eklenmelidir. Sertifikanın bu konuda ilgili sertifika olarak değerlendirilebilmesi için,

o yönetim sistemi sertifikası, ilgili ürün / süreç / hizmet / süreç için gıda güvenliğinin kapsamını da barındırıyor olması gerekmektedir.

Çalışan sayısı, belgelendirme kapsamına ilişkin tam zamanlı eşdeğer çalışan sayısı (FTE) olarak ifade edilmelidir.

Çoklu saha örneklemelerinin kullanımı sadece A, B, E, F ve G kategorileri için (bkz. Tablo B2) olasıdır ve bu kategoriler içinde benzer süreçleri işleten 20'den fazla tesisi olan kuruluşlar için mümkündür.

Bu, ilk belgelendirme, gözetim ve yeniden belgelendirme tetkikleri için geçerlidir. Belgelendirme kuruluşu, çoklu saha belgelendirmesi için yaptığı örnekleme kararını gerekçelendirecektir.

Diğer faktörler, asgari tetkik süresinin artırılmasını gerektirebilir (örneğin, ürün tipi sayısı, ürün hattı sayısı, ürün geliştirme, Helal Kritik Kontrol Noktaları (CCP) sayısı, operasyonel PRP sayısı,

inşaat alanı, altyapı, şirket içi laboratuvar testleri, çevirmen ihtiyacı).

Tüm tetkik türleri için tetkik süresi, müşterinin lokasyonundaki toplam süreyi (fiziksel veya sanal) ve planlama, doküman incelemesi, müşteri personeli ile iletişim ve rapor yazımı için saha dışında geçirilen toplam süreyi içerir.

Helal belgelendirmesi yerinde tetkikinin süresi, Bölüm B.2' deki metodoloji izlenerek hesaplanan tetkik süresinin % 70'inden az olmamalıdır. Bu ilk belgelendirme, gözetim ve yeniden belgelendirme tetkikleri için geçerlidir. Helal Belgelendirme Kuruluşu, uygun ve uygulanabilir gerekçeler kullanarak tetkik süresinde herhangi bir azaltma veya arttırma uygulayabilir. Bu azaltma oranı, bölüm B.2'ye göre tetkik süresinin % 30'unu geçmemelidir.

#### Helal Belgelendirme Gözetim Tetkik Süresi

Minimum gözetim tetkik süresi, en az 0.5 tetkik günü olmak üzere, ilk belgelendirme tetkik süresinin üçte biri olmalıdır.

Minimum yeniden belgelendirme süresi, ilk belgelendirme tetkik süresinin üçte ikisi ve en az 0,5 tetkik günü olmalıdır.

#### 8.5.6 ENYS Tetkik Sürelerinin Belirlenmesi

ENYS tetkik zamanı belirlenirken aşağıdaki faktörler dikkate alınarak hesaplama gerçekleştirilmiştir. Yapılan hesaplama FR.SB.02 Tetkik programına kayıt edilir ve ilgili alanda bir baştetkikçi / Tetkikçi /

Teknik uzmandan görüş alınır.

Enys tetkik zamanı belirlenirken öncelikle kuruluşun EnYS Etkin personel sayısı, Enerji kaynakları, Önemli enerji kullanımları, Enerji tüketimleri dikkate alınır.

#### **8.5.6.1 ENYS Etkin Personelinin Belirlenmesi**

EnYS etkin personeli, enerji performansının iyileştirilmesi imkânlarının belirlenmesi, uygulanması ve sürdürülmesi için kapsam ve sınırlar dâhilinde EnYS şartlarının yerine getirilmesine katkı sağlar.

EnYS etkin personel sayısının belirlenmesi süreci EnYS'nin gereksinimlerine önemli derecede katkıda bulunan kişilerin kapsanmasını sağlamalıdır.

Tetkik süresi hesaplanırken ENYS Etkin personel sayısı baz alınır , etkin personel sayısını belirleyebilmek için ;

- üst yönetim,
- enerji yönetim ekibi,
- enerji performansına yönelik tedarikten sorumlu kişi(ler),
- enerji performansını etkileyen önemli kararlar yapmakla sorumlu kişi(ler),
- hedefler, enerji hedefleri ve eylem planları dahil enerji performansının geliştirilmesi ve sürdürülmesinden sorumlu kişi(ler)
- enerji veri ve analizlerinin geliştirilmesi ve sürdürülmesinden sorumlu kişi(ler);
- gerekli görüldükçe mevsimsel işlemlerde ÖEK'lerle alakalı süreçlerin planlaması, Operasyonu ve sürdürülmesinden sorumlu kişi(ler);
- enerji performansını etkileyen dizaynlardan sorumlu kişi(ler)

Not 1: Etkin personel sayısını belirlemek için kategorileri incelerken, kişi(ler) iki kere sayılmamalıdır.

Not 2 :- Önemli enerji kullanımlarından sorumlu kişiler, eylemlerinin enerji performansı üzerindeki etkisine bağlı olarak ENYS etkin personeli olarak düşünülmemelidir. ENYS etkin personeline dâhil edilmeden önce bu kişilerin rollerini ve etkilerini anlamak önemlidir.

Not 3: EnYS etkin personelinin büyük bir yüzdesinin benzer veya tekrarlayan süreçleri gerçekleştirmesi durumunda sayıda azaltmaya izin verilebilir. EnYS etkin personelin benzer veya tekrarlayan süreçlerinin belirlenmesinde kullanılan gerekçe ve kriterler dokümante edilmiş bilgi olarak tutulmalıdır.

Not 4 : EnYS etkin personel belirlenirken, süreç kalıcı, tam zamanlı, geçici ve yarı zamanlı personel dahil tüm potansiyel kişilerle başlamalıdır. Buna ek olarak, enerji performansını veya enerji performans gelişimini etkileyen taşeronlar veya dış servis sağlayıcılar da dikkate alınmalıdır. Yarı zamanlı personel çalışılan saate göre baz alınır. Yarı zamanlı personel sayıları eşdeğer tam zamanlı personel sayısına çevrilmelidir.

Not 5: EnYS etkin personelinin büyük bir yüzdesinin benzer veya tekrarlayan süreçleri gerçekleştirmesi durumunda sayıda azaltmaya izin verilebilir. EnYS etkin personelin benzer veya tekrarlayan süreçlerinin belirlenmesinde kullanılan gerekçe ve kriterler dokümante edilmiş bilgi olarak tutulmalıdır.

Not 6: Geçici sahalar; Bir müşteri kuruluşun benzer aktiviteleri kapsadığı geçici sahalarda, belgelendirme kurulu EnYS'sinin tetkikinde bir çoklu saha örnekleme planı kullanılmalıdır.

Geçici sahaların benzer aktiviteleri kapsamadığı durumlarda, bu sahalarda örneklenmez.

#### **8.5.6.2 Enerji Türlerinin Belirlenmesi**

Enerji kaynakları belirlenirken; müşteriden o müşteri kuruluşun toplam enerji harcamasının %80'ine denk gelen enerji türleri sayısının belirlenmesini istemelidir.

Bu enerji kaynakları,

enerji incelemesinde tespit edilmiş türlerdir. Bu sayı müşteri kuruluş için enerji türlerinin sayısı ile aynı olmak zorunda değildir. Enerji kaynakları, EnYS' nin sınırlarını aşan türler olacaktır.

#### **8.5.6.3 EnYS'nin Karmaşıklığının Belirlenmesi**

Karmaşıklık üç değerlendirmeyi esas alır:

- Yıllık enerji tüketimi,
- Enerji kaynaklarının sayısı,
- Önemli enerji kullanımlarının sayısı.

Karmaşıklık, bütün bu değerlendirmeleri dikkate alan ağırlıklı bir katsayıya dayalı olarak hesaplanan bir değerdir. Her değerlendirme için karmaşıklığın hesaplanmasında iki bilgi gereklidir:

- Ağırlık değeri veya çarpan,
- Bir aralığı esas alan bir değer olan karmaşıklık faktörü.

Karmaşıklığı (C) hesaplama bağıntısı aşağıda verilmiştir:

$$C=(F_{EC} \times 0,25)+(F_{ET} \times 0,25)+(F_{SEU} \times 0,50)$$

FEC Tablo A.1 deki yıllık enerji tüketimi karmaşıklık faktörü;

FET Tablo A.1 deki enerji türü sayısı karmaşıklık faktörü;

FSEU Tablo A.1 deki önemli enerji kullanımları sayısı karmaşıklık faktörü;

Not: TÜRKAK R.40.05 Rehberinde ISO 50001 belgelendirmesi için belirlenen teknik alanlar ve TES (TÜRKAK Enerji Sınıfı (Kompleks:K Y:Yüksek, N:Normal) değerleri FR.SB.89 Teknik Alan Yeterlilik

Formunda tanımlanmıştır.

**Tablo A. 1: EYS karmaşıklığının Hesaplanması için Gereken Faktörlerin Ağırlıklı Değerlerini ve bu Faktörlerin Karşılık Aralıklarını Verir.**

Dikkate alınacak	Ağırlık	Aralık	Karmaşıklık faktörü
Yıllık enerji tüketimi (TJ)	25 %	≤ 20 TJ	1,0
		20 TJ ≤ 200 TJ	1,2
		200 TJ ≤ 2000TJ	1,4
		> 2000 TJ	1,6
Enerji türleri sayısı	25 %	1- 2 enerji türü	1,0
		3 enerji türü	1,2
		≥ 4 enerji türü	1,4
Önemli enerji kullanımları sayısı	50 %	1-3 ÖEK	1,0
		4-6 ÖEK	1,2
		7-10 ÖEK	1,3
		11-15 ÖEK	1,4
		≥ 16 ÖEK (ÖEK)	1,6

Yıllık enerji tüketimi ve ÖEKler müşterinin enerji gözden geçirmesinde elde edilmelidir.

Karmaşıklık değeri yukarıdaki bağıntı kullanılarak hesaplandıktan sonra Çizelge A.2'ye göre EnYS karmaşıklık seviyesinin belirlenmesinde kullanılır.

**Çizelge A.2 - EnYS karmaşıklık seviyesi**

Karmaşıklık Değeri	EnYS Karmaşıklık Seviyesi
> 1,35	High / Yüksek
1,15 to 1,35	Medium / Orta
< 1,15	Low / Düşük

#### 8.5.6.4 EnYS Tetkik Süresinin Belirlenmesi

Asgari tetkik süresi, EnYS etkin personeli sayısı ve karmaşıklığın kombinasyonu esas alınarak belirlenir. İlk belgelendirme için asgari tetkik süresi (Aşama 1 ve Aşama 2) Çizelge A.3'te gösterilmiştir.

Aşama 1'de tetkik süresinin gözden geçirilmesi ve doğrulanması gerçekleşir.

EnYS etkin personel sayısı	Karmaşıklık		
	Düşük	Orta	Yüksek
1-8	2,5	4	5
9-15	4	6	7
16-25	5	7	9
26-35	6,5	8	10
36-45	8	9,5	11,5
46-55	8,5	11	12
56-65	9	11,5	12,5
66-75	10	13	15
≥ 76	Bu durumda yukarıdakiya göre oransal bir sayı belgelendirme kuruluşu tarafından hesaplanacaktır ve kayıt altına alınacaktır.		

#### A.4 - Gözetim ve yeniden belgelendirme için asgari süre (tetkik-gün)

EnYS etkin personel sayısı	Karmaşıklık					
	Düşük		Orta		Yüksek	
	Gözetim	Yeniden belgelendirme	Gözetim	Yeniden belgelendirme	Gözetim	Yeniden belgelendirme
1-8	1	1,5	1	2,5	1,5	3
9-15	1	2,5	2	4	2,5	5
16-25	2	3,5	2,5	5	3	6
26-35	2,5	5	3	6	3,5	7
36-45	2,5	6	3,5	6,5	3,5	8,5
46-55	2,5	6	3,5	7	3,5	8,5
56-65	3	6	4	8	4	9,5
66-75	3,5	7	4	8,5	5	11
76-85	3,5	7	4	8,5	5	11

Gözetim ve yeniden belgelendirme tetkiklerine ait tetkik zamanı belirlenirken, belgelendirme süreci EnYS, ÖEKler, tesisler, ekipman, sistemler veya süreçlerdeki önemli değişikliklerin belirlenmiş tetkik zamanının yeniden değerlendirilmesini sağlamalıdır. Gözetim ve yeniden belgelendirme tetkik öncesi değişiklikler FR.SB.01 EK-1 Enerji Yönetim Sistemi Başvuru Eki ile müşteriden alınmalıdır.

#### 8.5.6.5 Enerji Yönetim Sisteminin Tetkik Zamanının Ayarlanması İçin Faktörler:

##### A) Azaltma

- Yönetim Sisteminin Olgunluğu
- Geçerli belgelendirme çevrimindeki enerji performans gelişimine dair akredite onaylama iddiası
- Bir EnYS için tetkik süresinin azaltılması Tablo A.3 ve A.4te belirlenen sürenin %30'unu geçmemelidir.

##### B) Artırma

- Lojistikler ve daha geniş sahalar;
- Tetkikin gerçekleştirilmesinde kullanılan birden fazla dil;
- Müşteri kuruluşteki değişiklikler;
- Önceki tetkiklerden bulgular;
- Saha içindeki enerji üretimi (örn. Sınırlar içinde buhar üretiminin jenerasyonu, kojenarasyon);
- Bir personelin EnYS etkin personel içinde göze alınmamış birden fazla role sahip.

**Not 1 :** Vardiya bazında iş yapan süreçlerde vardiyaların tetkikinin boyutu her vardiyada gerçekleştirilen faaliyet/süreçlere ve müşteri kuruluşun gösterdiği her bir vardiya üzerindeki kontrol düzeyine bağlıdır. Etkili bir uygulamanın tetkiki için en az bir vardiya tetkik edilmelidir. Vardiyaların örnekleme metodu ve diğer vardiyaların tetkik edilmesine ilişkin gerekece kayıt altına alınmalıdır.

**Not 2 :** Tetkikler, ağ-bazlı işbirliği, ağ üzerinden toplantılar, telekonferanslar ve/veya müşteri kuruluşun süreçlerinin elektronik onaylanması gibi uzaktan tetkik yöntemlerini içerebilir. Uzaktan tetkik yöntemleri Uzaktan tetkik yöntemleri TL.SB.03 Sistem Belgelendirme Uzaktan Denetim Talimatı'nda detaylandırılmıştır. Uzaktan tetkik faaliyetleri tetkik planı içerisinde belirtilmeli ve bu faaliyetlere ayrılan süre tetkik süresine katkı olarak değerlendirilmelidir. Tetkik planı uzaktan tetkik faaliyetlerinin gerekçelerini veya ona yapılan atıfları içermelidir. Tetkik planı aynı zamanda teknolojilerin seçimi ve nasıl yönetildiklerini de içermelidir.

**NOT 3:** Uzaktan tetkikler, tetkik zamanı içindeki diğer faaliyetler için de kullanılabilir.

#### 8.5.7 BGYS Tetkik Sürelerinin Belirlenmesi

PR.SB.06 BİLGİ GÜVENLİĞİ İŞ TÜRLERİ VE UZMANLIK KATEGORİLERİNİN SINIFLANDIRILMASI PROSEDÜRÜ'nde belirtilen Sektör ve Uzmanlık Kategorisi Kodları kullanılarak kapsama istinaden Sektör ve Uzmanlık kategori kodu belirlenir.

Belgelendirme, gözetim ve yeniden belgelendirme tetkikleri için minimum süre, organizasyon çalışan sayısının bir fonksiyonu olarak aşağıdaki tabloda(Tablo-1) gösterilmiştirBu sürelerle;

- Tetkike hazırlık ve BGYS dokümantasyonunun gözden geçirilmesi,
- Yerde tetkik ( 1. Ve 2. Aşama tetkikleri),
- Raporlama dahildir.
- Seyahat süreleri dahil değildir.

#### Tablo.1 Tetkik /gün Tablosu

	Kuruluşun çalışan sayısı	Tetkik / Gün		
		İlk Belgelendirme	Yıllık Gözetim	Yeniden Belgeleme
		Toplam	Toplam	Toplam
1	1- 10	5	1,66	3,33
2	11- 15	6	2	4
3	16- 25	7	2,33	4,66
4	26- 45	8,5	2,83	5,66
5	46- 85	10	3,33	6,66
6	86- 85	11	3,66	7,33
7	86- 125	12	4	8
8	126- 175	13	4,33	8,66
9	176- 275	14	4,66	9,33
10	276- 425	15	5	10
11	426- 625	16,5	5,5	11
12	626- 875	17,5	5,83	11,66
13	876- 1175	18,5	6,16	12,33
14	1176- 1550	19,5	6,5	13
15	1551- 2025	21	7	14
16	2026- 2875	22	7,33	14,66
17	2876- 3450	23	7,66	15,33
18	3451- 4350	24	8	16
19	4351- 5450	25	8,33	16,66
20	5451- 6800	26	8,66	17,33
21	6801- 8500	27	9	18
22	8501- 10700	28	9,33	18,66
23	> 10700	Yukarıdaki gibi devam edecek.		

Tetkikin süresinde yukarıdaki tabloya göre bir azaltma yapıldığında, azaltmanın gerekçeleri dokümanite edilmelidir. Tetkik süresinden azaltma sadece ISO 27001 standardı olan firmalar için

maksimum süre %30'u geçemez. Ancak entegre tetkikler için yapılması gereken maksimum süre indirimi % 20'yi geçemez.

Aşağıda, Tablo 2-3-4 ve 5 tetkik zamanında yapılacak artırım ve azaltımın maksimum süreleri ve sonucunda verilecek artırım ve azaltım oranları gerekçeleri ile tanımlanmıştır.

Tablo 2; tetkik süresinin hesaplanmasında etkisi olan faktörlerin sınıflandırılmasını vermektedir. Bu sınıflandırmalar kullanılarak Tablo 3 den iş karmaşıklığı ile ilgili kuruluşun karmaşıklık derecesi

sınıflandırılması hesaplanır. Tablo 4'den ise kuruluşun BT karmaşıklığı hesaplanır. Her iki tablodan gelen derecelendirme verileri ile Tablo 5'de belirtilen matris kullanılarak azaltım artırım yapılması

hususuna karar verilir.

İlk tetkik süresi bu şekilde hazırlanacak olup, saha tetkikinde harcanan süre tabloda verilen sürenin yüzde 70'inden aşağı olmamalıdır. Bu şu demektir; rapor yazma inceleme vb. İşlemler için ayrılan

süreler kesinlikle belirtilen toplam sürenin %30'unu aşamaz.

Gözetim tetkiklerinde ilk tetkikte harcanan sürenin 1/3'ü tetkik süresi olarak hesaplanabilir.

Yenileme tetkiklerinde ilk tetkikte harcanan sürenin 2/3 ü tetkik süresi olarak hesaplanabilir.

Belgelendirme kapsamına dahil olan bilgi güvenliği yönetim sistemlerine ilişkin tüm lokasyonlar ve bu lokasyonlarda çalışan sayısı göz önünde bulundurulur tetkik süresi hesaplanır. Azaltma veya

arttırım faktörleri esas alınarak tetkik süresi hesaplandıktan sonra, elde edilen toplam süre belgelendirme kapsamına dahil olan lokasyonlar arasında dağıtılır. Bu sürenin dağıtımı esnasında ilgili hizmet noktalarında gerçekleştirilen operasyonların karmaşıklık seviyesi operasyonun büyüklüğü ve çalışan sayısı gibi faktörler göz önünde bulundurulur toplam süre, şubeler arasında doğru orantılı olacak şekilde dağıtılır. Şubeler arasında dağıtımı gerçekleştirilen tetkik süresi ile ilgili gerekçelendirmeler, FR.SB.02 Tetkik programı aracılığı ile kayıt altına alınır.

**Tablo 2: Tetkik Süresinin Hesaplanmasında Etkisi Olan Faktörlerin Sınıflandırılması**

Faktörler	Azaltma	Normal-değişim yok	Arttırım
<b>İş Tür(leri) ve düzenleyici gereksinimler</b> <b>(Kritik iş sektörleri, sağlık, güvenlik, ekonomi, devlet işlerinde risklerini barındıran ve ülkenin üzerinde büyük negatif etki oluşturabilecek hizmetlerdir.)</b>			
BGYS karmaşıklığı	<b>0,5</b> - Çok az gizli veya hassas bilgi var.	1 - Bazı gizli veya hassas bilgiler mevcut.	1,5 - Yüksek miktarda gizli veya hassas bilgi mevcut ya da yüksek (sağlık, kişisel bilgi, sigorta, banka)
Bilgi güvenliği gereksinimleri (gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik)	<b>0,5</b> - Erişilebilirlik (Kullanabilirlik) gereksinimleri düşük	1 - Erişilebilirlik gereksinimleri mevcut.	1,5 - Erişilebilirlik gereksinimleri yüksek
Kritik varlıkların miktarı	<b>0,5</b> - Az kritik varlık var.	1 - Bazı kritik varlıklar var.	<b>1,5</b> - Birçok kritik varlıklar var

BGYS kapsamında gerçekleştirilen iş tür(leri)

**0,5** - Düşük riske sahip iş tür(leri). yasal şartlar yok.

**1** - Yüksek yasal şartlar mevcut.

**1,5** - Yüksek riske sahip iş tür(leri) ve sınırlı yasal şartlar mevcut.

## Prosesler ve Görevler

Proses ve hizmetlerin miktarı

**0,66** - En fazla 2 adet proses Az sayıda arayüz ile mevcut. En fazla 2 ürün çeşidii

**2** - ) 3-4 adet basit proses, az sayıda arayüz ile mevcut. 3-4 adet ürün çeşidii

**2** - ) 4'den fazla kompleks proses ve arayüz mevcut. 4 den fazla ürün çeşidi

Görevlerin durumu

0,66 - Kuruluş bünyesindeki personellerin birçoğu aynı işi gerçekleştiriyor

2 - Kuruluş bünyesindeki personeller genel olarak benzer işleri yapıyor.

2 - Kuruluş bünyesindeki personeller çok farklı alanlarda işler yapan çok sayıda çeşitlilikte uzmanlıklar mevcut.

Birden fazla dil ihtiyacı

0,66 - Dokümantasyon ve Çalışanlarla tek dilde değerlendirme yapılabilir.

2 - Birden fazla dil konuşan personel varlığı(çeviri hizmeti gerektirmesi ve denetçinin bağımsız çalışmasını engellemesi) veya dokümantasyonun birden fazla dilde sunulması

**Yönetim Sistemi Kurulumu Seviyesi** (Gözetim ve YB de bu bölümdeki alttaki diğer satır ilave edileceği için ilk puanlar dikkate alınır. İlk belgelendirmede ise veya dan sonraki rakamlar dikkate alınır)

0,66 veya 1 - Yakın dönemde belgelendirilmiş.

1,33 veya 2 - Yakın dönemde gözetim tetkiki gerçekleştirilmiş.

2 veya 3 - Belgelendirme veya yakın dönem tetkiki yok.

BGYS'nin geçmiş performans bilgisi

0,66 veya 1 - BGYS tam olarak uygulanıyor, birçok tetkik ve iyileştirme döngüsü, dokümanite edilmiş iç tetkikler, YGG ve etkin sürekli iyileştirme faaliyetleri gerçekleştirilmiş fakat belgelendirilmemiş.

1,33 veya 2 - BGYS kısmen uygulanıyor. Bazı yönetim sistemi araçları mevcut ve uygulanıyor. Bazı sürekli iyileştirme prosesleri mevcut fakat kısmen uygulanıyor.

2 veya 3 - BGYS yeni kurulmuş ve tam olarak faaliyete geçmemiş. (yönetim sistemi spesifik kontrol mekanizmaları eksik, sürekli iyileştirme faaliyetleri yetersiz, özel proses çalışması yok vb.)

Gözetim veya Yenileme Tetkiki Öncesi Sorgulanır(Gözetim ve YB de bu bölümdeki diğer iki satır ilave edileceği için ilk puanlar dikkate alınır)

Gözetim ve yenileme tetkiklerii için: BGYS'nin ISO/IEC 17021-1, 8.5.3 maddesi bağlamında değişiminin kapsamı ve miktarı

0,66 veya 2 - Son yenileme tetkikinden sonra değişiklikler mevcut. Bazı politikalar, dokümanlar vb.

2 veya 6 - Kapsamda önemli değişiklikler mevcut. Yeni prosesler, yeni iş üniteleri, alanları, risk değerlendirme yönetim metodolojisi, politikalar, dokümantasyon, risk uygulaması Yukarda sayılanlardaki önemli değişiklikler

## Dış kaynak kullanımı ve dış tedarikçiye bağımlılık (bulut servisleri dahil)

2 - Dış kaynak kullanımı yok ve çok az tedarikçiye sahip

6 - Yüksek seviyede dış kaynak kullanımı mevcut ve iş aktivitelerini önemli derecede etkiliyor,

Dış kaynak kullanımı iyi tanımlanmış ve anlaşmaları



BGYS kapsamında Dış kaynak kullanımı ve 3. Taraf sözleşmelerinin derecesi

gözlemleniyor, 4 - Birkaç Dış kaynak kullanımı uygulaması mevcut.

Dış tedarikçiler BGYS belgelendirmesine sahip

Bilinmeyen miktarda ya da kapsamda dış kaynak

Bağımsız değerlendirme raporları mevcut.

kullanımı ya da, birçok yönetilemeyen dış kaynak anlaşması mevcut

## Bilgi sisteminde geliştirme faaliyetleri

Bilgi sistemi gelişiminin kapsamı

2 - İşletme içi sistem geliştirme yok  
Standardize yazılım platformları kullanılıyor

4 - Standardize yazılım platformları karmaşık konfigürasyon ve parametirizasyon ile kullanılıyor (Yüksek seviyede) kişiselleştirilmiş yazılımlar işletme içi ya da dış kaynaklı bazı geliştirme faaliyetleri

6 - Önemli iş amaçları için yürütülen birçok Kapsamlı işletme içi yazılım geliştirme faaliyetleri

## BT Altyapısı Karmaşıklığı

Şubelerin ve Felaket kurtarma Merkezi/Şubelerinin sayısı

1 - Düşük erişilebilirlik gereksinimleri ve bir adet ya da hiç felaket kurtarma merkezi

2 - Orta ve yüksek erişilebilirlik gereksinimleri ve sıfır yada bir adet alternatif felaket kurtarma merkezi

3 - Yüksek erişilebilirlik gereksinimleri (7/24 hizmet), Birçok alternatif kurtarma merkezi  
Birçok veri merkezi

BGYS'nin farklı bileşenlerinin gerçekleştirilmesinde kullanılan bileşenlerin kapsamı ve çeşitliliği (farklı BT platformlarının sayısı, ayrı ağların sayısı )

1 - Yüksek standardize çevre ve düşük çeşitlilik (Az sayıda BT platformu, serverlar, işletim sistemleri, veritabanları, şebekeler vb.)

2 - Standardize fakat çeşitli BT platformları, serverlar, işletim sistemleri, veritabanları, şebekeler.

3 - Yüksek çeşitlilik ya da kompleks BT (birçok farklı şebeke segmentleri, server ve veritabanı türleri, anahtar uygulamaların sayısı vb.)

Tablo 3- İş ve Organizasyonla İlgili Faktörler (BT dışında)

Kategori	Derecelendirme/Puan
İş Tür(leri) ve düzenleyici gereksinimler	1- Kuruluş kritik olmayan iş sektöründe yer alıyor ve düzenleyici gereksinim yoka 2-Kuruluş kritik iş sektörlerinden müşterilere <b>sağlıyor</b> 3-Kuruluş kritik iş sektörlerinde faaliyet gösteriyor a
Prosesler ve Görevler	1- Standart prosesler ve standart ve tekrar eden görevler mevcut, kuruluş bünyesindeki personellerin birçoğu aynı işi gerçekleştiriyor, az sayıda ürün veya hizmet mevcut. 2- Standart fakat tekrar etmeyen prosesler mevcut, çok sayıda ürün veya hizmet mevcut 3- Kompleks prosesler, çok sayıda ürün ve <b>hizmet</b> mevcut. BGYS belgelendirme kapsamında birçok iş ünitesi içeriyor (BGYS yüksek sayıda kompleks <b>prosesler</b> veya yüksek sayıda yada benzersiz aktivitelere sahip )
Yönetim Sistemi Kurulumu Seviyesi	1- BGYS iyi bir şekilde kurulmuş ve başka yönetim sistemleri önceden mevcut 2- Başka yönetim sistemlerinin bazı maddeleri uygulanmakta 3- Başka yönetim sistemi kurulumu mevcut değil. BGYS yeni kurulmuş.
a Kritik iş sektörleri, sağlık, güvenlik, ekonomi, devlet işlerinde risklerini barındıran ve ülkenin üzerinde büyük negatif etki oluşturabilecek hizmetlerdir.	

Tablo 4. BT Çevresi ile İlgili Faktörler

Kategori	Derecelendirme/Puan
BT Altyapısı Karmaşıklığı	1- Az sayıda ve yüksek standardize BT platformları, serverlar, işletim sistemleri, <b>veritabanları</b> , şebekeler vb. 2- Birkaç farklı BT platformları, serverlar, işletim sistemleri, <b>veritabanları</b> , şebekeler 3- Birçok farklı BT platformları, serverlar, işletim sistemleri, <b>veritabanları</b> , şebekeler
Dış kaynak kullanımı ve dış tedarikçiye bağımlılık (bulut servisleri dahil)	1-Çok az ya da hiç dış kaynak kullanımı veya tedarikçiye sahip 2-Birkaç dış kaynaklı ve tedarikçi mevcut bunlar kritik iş faaliyetleri ile ilgili değil. 3-Çok fazla Dış kaynak ve tedarikçi bağımlılığı var. Önemli iş <b>aktivitelerine</b> etkisi yüksek.
Bilgi sisteminde geliştirme faaliyetleri	1- Çok az sayıda ya da hiç işletme içi geliştirilen uygulama geliştirme mevcut 2-Önemli iş amaçları için birkaç dış kaynaklı sistem geliştirme uygulamaları mevcut. 3-Önemli iş amaçları için Çok sayıda işletme içi ya da dış kaynaklı sistem uygulama geliştirmeleri mevcut.

Müşteriye başvuru aşamasında verilecek ve Tablo 2 deki sınıflandırmayı içerecek başvuru formundan (FR SB 01 EK 3 BGYS BAŞVURU EK FORMU) edinilen bilgiler ile Tablo 2 de madde

başlarındaki puanlar toplanıp 2 ye bölümü sonucu her bir bölümün puanı çıkartılır.

Hesaplama sonucu elde edilen rakamın puan değeri aşağıda belirtilmiştir:

Hesaplanan değer: 0 -1,50 ise Puan değeri: 1

Hesaplanan değer: 1,51 - 2,50 ise Puan değeri: 2

Hesaplanan değer: 2,51 - 3,50 ise Puan değeri: 3 olarak kabul edilir.

Tablo 3 ve Tablo 4 deki ilgili bölümün puanlarının toplamı Tablo 5 e göre değerlendirilir. Buna göre Tablo 3 den gelen puanların toplamının İş karmaşıklığı matrisindeki uygun hücresi ile Tablo 4 den

gelen puanların toplamının BT Karmaşıklığı matrisindeki uygun hücreyle keşiştiği alan Maksimum Azaltım ve Artırım sınırlamasını belirlemektedir.

**Tablo 5. Tetkik Süresinde Etki Faktörlerinin değerlendirilmesi**

		BT Karmaşıklığı		
		Düşük (3-4 arası)	Orta (5-6 arası)	Yüksek (7-9 arası)
İş Karmaşıklığı	Yüksek (7-9 arası)	+%5 ile +%20	+%10 ile +%50	+%20 ile +%100
	Orta (5-6 arası)	-%5 ile -%15	%0	+%10 ile +%50
	Düşük (3-4 arası)	-%15 ile -%30	-%5 ile -%15	+%5 ile +%20

Yukarıdaki yöntem ile yapılan hesaplama göre belirlenen maksimum azaltım ve artırım sınırlaması dikkate alınarak aşağıdaki kriterlere göre belirlenen artırım ve azaltım kriterleri uygulanacaktır.

**BGYS için SZUTEST nin uygulayacağı ve kayıt altına alınacak(FR SB 02 Ek-1 VE FR.SB.02) süre azaltımı nedenleri ve oranları şunlardır:**

- Risksiz/düşük riskli ürün ve üretimler(%10)
- Az sayıda genel prosesin bulunması(10%)
- Yönetim sisteminin olgunlaşmış olması (10%)
- Tabi olunan mevzuat ve standard çeşitliliğinin azlığı (10%)
- Çok az gizli veya hassas bilgi varlığı(10%)
- BGYS'nin farklı bileşenlerinin uygulanmasında kullanılan teknolojinin basitliği (farklı bilgi teknolojileri platform sayısı, ayırt edilmiş ağ sayısı vb)(10%)
- Firmanın kontrolü altında aynı işi yapan personel sayısının fazla olması(10%)
- Ek.A'da hariç tutulan maddeleri varlığı (5%)
- Kuruluşun sistemi hakkında ön bilgi bulunması(örneğin SZUTEST tarafından farklı bir standart için belgelendirilmiş olması durumu)(10%)
- Tüm vardiyalardaki faaliyetlerin benzerliği (10%)

**BGYS için SZUTEST nin uygulayacağı ve kayıt altına alınacak(FR SB 02 Ek-1 VE FR.SB.02) süre artırım gereksinimleri ve oranları şunlardır:**

- Yüksek karmaşıklıktaki ürün ve üretimler(10%)
- Çok sayıda proses ve çok sayıda ürün veya hizmet (10%)
- Tercüman/açıklayıcının gerekliliği (5%)
- Çok sayıda çeşitli uzmanlıklara sahip çalışanlar(5%)
- Tabi olunan mevzuat ve standard çeşitliliğinin çokluğu (gıda,ilaç/tıbbi ürünler, havacılık/uzay, nükleer güç) (10%)
- Birçok alternatif afet kurtarma merkezi ve/veya veri merkezi/kesintisiz erişim gereksinimi yüksekliği(5%)
- Kritik varlık düzeyinin fazlalığı/Yüksek miktarda hassas ve gizli bilgi(10%)
- BGYS'nin farklı bileşenlerinin uygulanmasında kullanılan teknolojinin çeşitliliği (farklı bilgi teknolojileri platform sayısı, ayırt edilmiş ağ sayısı vb)(10%)
- Dış kaynak kullanımı ve BGYS kapsamında kullanılan üçüncü taraflara dair düzenlemelerin fazlalığı.(Tedarikçi kullanımının fazlalığı) (%5)
- Bilgi sistemi geliştirmelerinin fazlalığı;(Yazılım Geliştirme Faaliyetlerinin Yoğunluğu ve çeşitliliği)(5%)
- Lojistiğin zorluğu (birden fazla yer/bina) (5%)
- Kalıcı sahaları/alanları belgelendirmeye tabi olan faaliyetleri tasdik etmek için geçici saha ziyareti gerektiren faaliyetler(%5)

Bilgi güvenliği yönetim sistemi kapsamında çalışan sayısı üzerinden tetkik süresi hesaplanır. Etkin bir tetkik için yukarıdaki faktörler dikkate alınmalı daha az/fazla tetkik zamanı gerektiren faaliyetler için ayarlamalar yapılmalıdır.

Tetkik zamanını azaltan ve artıran faktörlerin bir arada bulunması halinde tetkik zamanını belirlemek için mahsuplaşma yapılabilir.

Tetkik zamanında ayarlama yapılan her durum için tetkik zamanında yapılan değişikliği açıklayan etkin kanıt ve belgeler tutulacaktır.(FR SB 02 Ek-1 ve FR.SB.02)

Yukarıdaki yönetime göre başvuruların gözden geçirilmesi ve hesaplamalar FR SB 02 Ek 1 BGYS BAŞVURU GÖZDEN GEÇİRME FORMU kullanılarak yapılacaktır. Bu form yukarıda anlatılan metodun

formülize edilmiş halini içermektedir.

**8.5.8 Çok Şubeli Kuruluşların Belgelendirilmesinde Tetkik Sürelerini Belirlenmesi**

KYS, MMYS, ÇYS, EYS ve ISG Belgelendirme Tetkiki için seçilecek örnek büyüklüğü,  $y=\sqrt{x}$ , tekrar değerlendirme tetkiki için  $y=0.8\sqrt{x}$  ve periyodik tetkikler de  $y=0,6\sqrt{x}$  formülleri sonucu çıkan sayı tamamlanarak hesaplanır.

Burada y:örnekleme büyüklüğü, x:şube sayısıdır. İlave olarak merkez ofis her tetkikte denetlenmelidir. Denetlenecek firma sayısının en az % 25'i rasgele seçilir. Geri kalanı ise olabildiğince farklı bölgelerden seçilmelidir.

Şubelerin seçimi sırasında iç tetkik sonuçları, önceki belgelendirme tetkiki sonuçları, şikayetler, düzeltici ve önleyici faaliyetler, çalışma prosedürlerindeki çeşitlilik, önceki tetkikten sonraki değişiklikler, coğrafi dağılım göz önünde bulundurulmalıdır.

Şube seçimi tetkik başlangıcında yapılmak zorunda değildir, merkez ofis tetkikinden sonra yapılabilir.

Aşağıdaki özel durumlarda örnekleme büyüklüğü artırılabilir.

- Tesislerin büyüklüğü ve çalışan sayısı,
- Faaliyet ve kalite yönetim sisteminin karmaşıklığı,
- Uygulamalardaki çeşitlilik,
- Faaliyetlerdeki çeşitlilik,
- Şikayet, düzeltici ve önleyici faaliyet kayıtları,
- İç tetkik sonuçları,
- Herhangi uluslararası farklılık,

Çok şubeli kuruluşları ilgilendirmeyen konular merkez ofiste denetlenebilir, bu durumda şubelerdeki tetkik süresinde azaltma yapılabilir ancak toplam tetkik süresi organizasyonun şubesi olmaması durumunda belirlenecek tetkik gün sayısından daha az olamaz.

Merkez ofis tetkik gün sayısında azaltma yapılmasına izin verilmez.

Not:Her bir saha için (Merkez ofis dahil) tetkik süresi en son güncel olan ilgili MD dokümanına göre çalışan sayısı baz alınıp ayrı ayrı hesaplanır.

GGYS belgelendirme tetkikleri için çoklu şube örnekleme sadece yirmiden fazla şubesi olan ve madde 8.5.4'te belirtilen Kategori Kodları Tablosundaki A, B, E, F ve G kategori grupları için geçerlidir.

Belgelendirme tetkiki için örnekleme yirmiden fazla şube için 5 şubeye 1 şube denk gelecek şekilde yapılır. Aşağıda belirtilen tabloda örnekleme kullanıldığında şube sayıları örnekleri verilmektedir;

	Toplam şube sayısı								
	X, 1 ile 20 arası	21	22	23	24	25	26	27	28
20 üzeri şubeler	0	1	2	3	4	5	6	7	8
Tetkik edilecek ek şube sayısı	0	1	1	1	1	1	2	2	2
Tetkik edilecek şube sayısı	x	21	21	21	21	21	22	22	22

#### **BGYS için Çoklu şube / Yerleşke Kuruluşların belgelendirmesinde tetkik süresinin belirlenmesi:**

BGYS için Müşteri kuruluşun, aşağıda a) ila c) arasında olan kriterleri karşılayan çok sayıda yerleşkesi olduğu durumda, çoklu yerleşkenin belgelendirme tetkiki yerine örnekleme dayalı bir yaklaşım kullanılır.

- a) Tüm yerleşkelerin, merkezi olarak yönetildiği, tetkik edildiği ve merkezi olarak yönetimin gözden geçirmesine tabi olan aynı BGYS altında işletildiği,
- b) Tüm yerleşkelerin, müşteri kuruluşun BGYS iç tetkik programına dâhil edildiği,
- c) Tüm yerleşkelerin, müşteri kuruluşun BGYS'yi yönetimin gözden geçirmesi programına dâhil edildiği.

Bilgi Güvenliği Risk düzeyine bakılmaksızın Tetkiki için seçilecek örnek büyüklüğü,  $y=\sqrt{x}$ , tekrar değerlendirme tetkiki için  $y=0.8\sqrt{x}$  ve periyodik tetkikler de  $y=0,6\sqrt{x}$  formülleri sonucu çıkan sayı

(tam çıkmadığında bir üst rakama tamamlanarak) hesaplanır. tespit edilir. Burada y:örnekleme büyüklüğü, x:şube sayısıdır. İlave olarak merkez ofis her tetkikte denetlenmelidir.

Denetlenecek firma sayısının en az % 25'i rasgele seçilir. Geri kalanı ise olabildiğince farklı bölgelerden seçilmelidir.. Örneğin; yerleşke sayısı 52 ise karekökü 8; 2 si rasgele, geri kalan 6 yerleşke ise yukarda belirtilen etkenler ışığında seçilerek, merkez ile birlikte denetlenir.

Müşteri kuruluşun BGYS'si kapsamı dâhilindeki tüm yerleşkeler arasından aşağıdaki etkenleri dikkate alınarak ve rastgelelik (en az % 25'inin örnek rastgele seçilmiş olma durumu) unsurunu da yansıtacak

şekilde temsil edici sayıda yerleşke örneklenir:

- 1) Merkez ofis ve yerleşkelerin iç tetkik sonuçları,
- 2) Yönetimin gözden geçirmesinin sonuçları,
- 3) Yerleşkelerin büyüklüklerindeki farklılıklar,
- 4) Yerleşkelerin iş amaçlarındaki farklılıklar,
- 5) BGYS'nin karmaşıklığı,
- 6) Farklı yerleşkelerdeki bilgi sistemlerinin karmaşıklığı,
- 7) Çalışma şekillerindeki farklılıklar,

- 8) Yürütülen faaliyetlerdeki farklılıklar,
- 9) Kritik bilgi sistemleri veya hassas bilgi işleyen bilgi sistemleri ile potansiyel etkileşim,
- 10) Değişen her türlü yasal şartlar

Çok şubeli kuruluşları ilgilendirmeyen konular merkez ofiste denetlenebilir, bu durumda şubelerdeki tetkik süresinde azaltma yapılabilir ancak toplam tetkik süresi organizasyonun şubesi olmaması

durumunda belirlenecek tetkik gün sayısından daha az olamaz.

BGYS uygulayan Kuruluşun merkez ofisiyle hiyerarşik düzene (Ulusal ofisler, bölgesel ofisleri, şube) sahip ise, yukardaki örnekleme modeli tüm düzeyleri için uygulanır.

## 8.6 Entegre Yönetim Sistemi Belgelendirmesinde Süre Belirleme

İki veya daha fazla yönetim sistemi standardını kapsayan (GGYS hariç) entegre tetkik süresini belirlemek için aşağıdaki yöntem uygulanır:

1. her yönetim sistemi standardı için ayrı olarak gerekli süre hesaplanır (uygun akreditasyon rehberi ve/veya kuralı tarafından sağlanan ilgili faktörler uygulanarak)
2. her bir bireysel kısmın toplanması ile başlangıç noktası olan T hesaplanır ( $T=A+B+C$ )
3. uygun olduğunda, entegre tetkiklerin gerektirdiği süre azaltımı (aşağıdaki tablo) veya artırımına yönelik faktörler hesaba katılarak başlangıç noktası belirlenir.

Bu faktörler şunlar veya daha fazlası olabilir:

- Çoklu disipline sahip tetkikçilerin mevcut olması
- Kuruluşun entegre edilen yönetim sistemi boyutu
- Birden fazla yönetim sistemi standardı ile ilgili soruları cevaplayan kuruluş personelinin yeterliliği
- Tetkik planının tetkikçi zamanının etkin kullanımını hesaba katması
- Bireysel yönetim sistemi tetkikine kıyasla entegre tetkiklerin karmaşıklığı

d.Sistem entegrasyonunun beyan edilen seviyesine dayalı belirlenen ve daha sonra geçersiz olduğu tespit edilen tetkik süresinin tekrar ayarlanacağı teklif aşamasında müşteriye bildirilir

Entegre Yönetim Sistemleri ile ilgili diğer şartlar ise şunlardır:

- e. Azaltıcı tüm faktörler dikkate alındığında bile başlangıç noktasındaki toplam tetkik süresinin %20'sinden fazla azaltma yapılamaz.
- f. Başlangıç noktası ve azaltma gerekçesi teklif aşamasında dokümanite edilir.
- g. Aynı zamanda yürütülmesine rağmen entegre olmayan yönetim sistemlerinin kombine tetkikleri zaman azaltımına konu olamaz.

### Süre Azaltımı İçin Uygulanacak Yöntem:

100	100	5	5	10	15	20
80	80	5	5	10	15	15
60	60	0	5	10	10	10
40	40	0	5	5	5	5
20	20	0	0	0	0	0
		0	20	40	60	80

Bu şekil entegre tetkik süresinin azaltılmasını (%) göstermektedir ve ilişki şu şekildedir:

h. Dikey eksen, kuruluşların yönetim sistemlerinin entegrasyon seviyesidir (aşağıya bakınız) (denetlenen firmanın çok yönlü soruları cevaplama kabiliyetini göz önüne almayı içerecek şekilde)

ı. Yatay eksen, bireysel olarak her tetkikçinin birden fazla yönetim sistemi için vasıflı olma derecesidir ve aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$100 \frac{(X1-1) + (X2-1) + (X3-1) + (X0-1)}{Z(Y-1)}$$

Bu formüle:

X1,2,3'n: n tetkikçisinin entegre tetkik kapsamı ile ilgili vasıflı olduğu standart sayısıdır

Y: entegre tetkikin kapsadığı yönetim sistem standardı sayısıdır

Z: tetkikçi sayısıdır.

Örnek:

Bir entegre tetkik ekibi 3 farklı yönetim sistemi standardını kapsayan 3 tetkikçiden oluşmaktadır. Bir tetkikçi tüm standartlar için vasıflıdır; diğer tetkikçi iki

standart için vasıflıdır ve üçüncü tetkikçi

ise sadece bir standart için vasıflıdır.

Yatay eksen için kullanılacak yüzde şu şekilde hesaplanır:

$$\frac{100 ((3-1) + (2-1) + (1-1))}{3(3-1)} = 50 \%$$

## Entegrasyon seviyesi:

Bir entegre yönetim sistemi bir kuruluşun performansını çok yönlü yönetmek için tek bir yönetim sistemi kullanıldığı zaman sonuçlanır. Şu şekilde nitelendirilebilir:

1. Tüm iş stratejisi ve planını dikkate alan Yönetim Gözden Geçirmeler.
2. İç tetkikler için entegre yaklaşım.
3. Politika ve hedefler için entegre yaklaşım.
4. Sistemlerin prosesleri için entegre yaklaşım.
5. İyi seviyede bir gelişim için uygun olacak şekilde kurulmuş, iş talimatlarını içeren entegre dokümantasyon.
6. İşleyiş geliştirecek entegre bir yaklaşım (düzeltici ve önleyici faaliyetler, ölçümler ve sürekli iyileştirme)
7. İş tamamıyla kapsayan risk yönetim yaklaşımlarının iyi kullanılmasıyla planlama için entegre bir yaklaşım
8. Birleştirilmiş yönetim desteği ve sorumluluklar.

ISO 13485 ve ISO 9001 belgelendirme kapsamlarının aynı olması veya ISO 9001 belgelendirme kapsamının, ISO 13485 kapsamından daha dar olması durumunda ve tetkikin aynı anda gerçekleştirilecek şekilde planlanması durumunda tetkik süresi ISO 13485 için belirlenen süre olarak kabul edilir ve ISO 9001 standardına göre de raporlama ve belgelendirme yapılır. ISO 13485 kapsamında bulunan ürünün ve ISO 9001 kapsamında bulunmaması durumunda o ürünün üretim teknolojisine firma süreçleri içerisinde nasıl tanımlandığı bilgisine bakılarak entegrasyon hesabı gerekliliğine karar verilir.

## 8.7 Fiyatlandırma Kuralları

SZUTEST fiyat politikasını web sitesinde yayınlamış ve bütün müşterileri için ulaşılabilir durumdadır. Fiyatlandırma aşağıda belirtildiği gibi tanımlanmıştır. Eğer kuruluşun birden fazla şubesi varsa, her şubenin tetkiki ayrı olarak gerçekleştirilecek fakat başvuru ücreti sadece merkez için alınacaktır.

Başvuru ücreti; sözleşmenin imzalanması ile birlikte kuruluş tarafından SZUTEST'e verilen doküman ve başvuru dokümanlarının incelenmesi ve tetkik öncesi yapılan hazırlıklar için belirlenen ücrettir.

ÜCRETLENDİRME		Yönetim Sistemleri (ISO 50001 ve 270001 Hariç Tüm)	ISO 50001 ve 27001 Belgelendirme	Helal Belgelendirme
Başvuru Ücreti	YURT İÇİ	75 Eur	150 Eur	75 Eur
	YURT DIŞI	150 Eur	300 Eur	250 Eur
Yıllık Belge Kullanım Ücreti	YURT İÇİ	300 Eur	300 Eur	250 EUR
	YURT DIŞI	300 Eur	300 Eur	250 EUR
Tetkik/Gün Ücreti	YURT İÇİ	300 Eur	300 Eur*	250 EUR*
	YURT DIŞI	300 Eur	600 Eur*	400 EUR*

Notlar : \* Sembolü barındıran ücret tarifesi, belirtilen ücretin 1 tetkik gün için geçerli olduğunu ifade etmektedir.

Sistem Belgelendirme Departmanı tarafından gerçekleştirilen hizmetlerin bedelleri (EU),(TL) veya (USD) olarak hesaplanır. Yeniden belgelendirme ücreti, ara tetkik ücretleri ile benzer şekilde hesaplanır. Kapsam genişletme ve takip tetkikleri için sadece tetkik ücreti alınır. Verilmiş olan bir hizmetin, SZUTEST ten kaynaklanan bir hatadan dolayı tekrarlanması kararı verildiğinde : SZUTEST tekrarlayacağı hizmet için ek bir ücret talep etmez. Fiyat teklifleri belgenin geçerli olacağı için üç yıl verilir. Ek belge ve/veya belgede değişiklik ücreti 50 EUR+KDV'dir.

NOT : Revizyon geçişlerinin Gözetim periyodunda gerçekleşmesi durumunda gözetim tetkik süresine 0.5 t/g eklenir. İlgili fark gözetim ücretine yansıtılır.

NOT : Helal Belgelendirme tetkiklerinde, tetkik/gün hesaplanırken ; İslami Konular Uzmanı tetkike kaç tetkik/gün katılacaksa, fiyatlandırmaya İslami Konular uzmanının tetkik/gün bedeli yansıtılır. Fakat tetkik/gün süresine etki etmez.

## Kalite Yönetim Sistemleri (ISO 9001) Tanık Denetimler için Kritik Kodlar

EK-A

Teknik grup	IAF kodu	IAF ID 1'e göre ekonomik sektörün/faaliyetin tanımı	Kritik kod(lar)
Gıda	1	Tarım, ormancılık ve balıkçılık	3
	3	Gıda ürünleri, içecekler ve tütün	
	30	Oteller ve restoranlar	
Mekanik	17	Temel metaller ve işlenmiş metal ürünleri	22 veya 20
	18	Makine ve teçhizat	
	19	Elektrikli ve optik teçhizat	
	20	Gemi inşası	
	22	Diğer ulaşım araçları	
Kağıt	7*	Kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri* (NACE 17.2 'Kağıt ürünleri' ile sınırlı)	9
	8	Yayıncılık şirketleri	
	9	Matbaacılık(basım evleri) şirketleri	
Mineraller	2	Madencilik ve taşocakçı işletmesi	2 veya 15
	15	Metal olmayan madeni ürünler	
	16	Beton, çimento, kireç, alçı, sıva vb.	
İnşaat	28	İnşaat	28
	34	Mühendislik hizmetleri	
Mal/Eşya üretimi	4	Tekstil ve tekstil ürünleri	5 veya 14
	5	Deri ve deri ürünleri	
	6	Ağaç ve ağaç ürünleri	
	14	Kauçuk ve plastik ürünler	
	23	Sınıflandırılmamış diğer ürünlerin üretimi	
Kimyasallar	7*	Kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri (NACE 17.1 'Kağıt hamuru ve kağıt imalatı' ile sınırlı)	12
	10	Kok ve rafine petrol ürünleri üretimi	
	12	Kimyasallar, kimyasal ürünler ve lifli ürünler	
Temin	25	Elektrik temini	26
	26	Gaz temini	
	27	Su temini	
Ulaştırma & Atık yönetimi	24	Geri kazanım, geri dönüşüm	24
	31	Ulaştırma, depolama ve iletişim	
	39	Diğer sosyal hizmetler	
Hizmetler	29	Toptan ve perakende ticaret; Motorlu araçlar, motosiklet, kişisel eşyalar ve ev eşyalarının tamiri	37 veya 33
	32	Finansal aracılık; Arsa ve emlakçılık; kiralama	
	33	Bilgi teknolojisi	
	35	Diğer hizmetler	
	37	Öğretim	
	38	Kamu yönetimi	
Nükleer	11	Nükleer yakıt	11
Farmasötik	13	İlaç	13
Hava/Uzay	21	Uzay ve havacılık	21
Sağlık	38	Sağlık ve sosyal işler	38

## Çevre Yönetim Sistemleri (ISO 14001) Tanık Denetimler İçin Kritik Kodlar

EK-B

Teknik grup	IAF kodu	IAF ID'1'e göre ekonomik sektörün/faaliyetin tarifi	Kritik kod(lar)
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	1	Tarım, ormancılık ve balıkçılık	1
Gıda	3	Gıda ürünleri, içecekler ve tütün	3
	30	Oteller ve restoranlar	
Mekanik	17*	Temel metaller ve işlenmiş metal ürünleri ("İşlenmiş metal ürünleri" ile sınırlı)	20 veya 21
	18	Makine ve teçhizat	
	19	Elektrikli ve optik teçhizat	
	20	Gemi inşası	
	21	Uzay ve havacılık	
	22	Diğer ulaşım araçları	
Kağıt	7**	Kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri	9
	8	Yayıncılık şirketleri	
	9	Matbaacılık(basımvevleri) şirketleri	
İnşaat	28	İnşaat	28
	34	Mühendislik hizmetleri	
Mal/Eşya üretimi	4	Tekstil ve tekstil ürünleri	4 ve 5
	5	Deri ve deri ürünleri	
	6	Ağaç ve ağaç ürünleri	
	23	Sınıflandırılmamış diğer ürünlerin üretimi	
Kimyasallar	7**	Kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri	7 (NACE 17.1 ile sınırlı) ve 10 ve 12 ve 13
	10	Kok ve rafine petrol ürünleri üretimi	
	12	Kimyasallar, kimyasal ürünler ve lifli ürünler	
	13	İlaç	
	14	Kauçuk ve plastik ürünler	
	15	Metal olmayan madeni ürünler	
	16	Beton, çimento, kireç, alçı, sıva vb.	
17*	Temel metaller ve işlenmiş metal ürünleri ("Temel metal ürünleri" ile sınırlı)		
Madencilik ve taşocak işletmesi	2	Madencilik ve taşocak işletmesi	2
Temin	25	Elektrik temini	25 veya 26
	26	Gaz temini	
	27	Su temini	
Ulaştırma & Atık yönetimi	24	Geri kazanım, geri dönüşüm	24 ve 39 (NACE 37, 38.1, 38.2, 39 ile sınırlı)
	31	Ulaşım, depolama ve iletişim	
	39	Diğer sosyal hizmetler	
Hizmetler	29	Toptan ve perakende ticaret; Motorlu araçlar, motosiklet, kişisel eşyalar ve ev eşyalarının tamiri	29 veya 35 veya 36
	32	Finansal aracılık; Arsa ve emlakçılık; kiralama	
	33	Bilgi teknolojisi	
	35	Diğer hizmetler	
	36	Kamu yönetimi	
	37	Öğretim	
Nükleer	11	Nükleer yakıt	11
Sağlık	38	Sağlık ve sosyal işler	38

## Enerji Yönetim Sistemleri (ISO 50001) Belgelendirmeleri ve Akreditasyonu için Teknik Alanlar

EK-C

Teknik Alanlar	Açıklama	Örnekler	TES*	Tipik Enerji Kullanımı
<b>Hafif ve orta sanayi</b>	Tüketici ara ürünlerini veya son kullanıcıya dönük mamulleri üreten imalat tesisleri	• Giyim	N	<p>Tipik enerji kullanımları:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Proses ısısı (elektrik, doğal gaz, kömür veya diğer kaynaklar)</li> <li>• Makinelerin çalıştırılması (pompalar, fanlar, sıkıştırılmış hava, malzemelerin işlenmesi)</li> <li>• Buhar sistemleri</li> <li>• Küçük soğutma kuleleri</li> <li>• Diğer proses kullanımları</li> <li>• Bina enerji kullanımları (aydınlatma, HVAC, sıcak su, taşınabilir cihazlar)</li> </ul>
		• Tüketici elektroniği	N	
		• Elektrikli ev aletleri, mobilya	N	
		• Plastik ürünler	N	
		• İmalat	Y	
		• Özel kimyasallar	K	
		• Gıda işleme	Y	
		• Su ve atık su işleme	N	
<b>Ağır sanayi</b>	Yüksek sermaye gerektiren ve yüksek miktarlarda hammadde ve enerji tüketen imalat tesisleri	• Kimyasallar	K	<p>Tipik enerji kullanımları:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Proses ısısı (elektrik, doğal gaz, kömür veya diğer kaynaklar, hammaddeler, ara maddeler)</li> <li>• Proses soğutma ve dondurma</li> <li>• Makinelerin çalıştırılması (pompalar, fanlar, sıkıştırılmış hava, malzemelerin işlenmesi)</li> <li>• Türbinler, yoğunlaştırucular</li> <li>• Buhar sistemleri</li> <li>• Büyük soğutma kuleleri</li> <li>• Taşıma</li> </ul>
		• Çelik ve diğer metaller	Y	
		• Petrol rafine işlemi	K	
		• Gemi inşası	Y	
		• Kâğıt hamuru ve kâğıt üretim tesisleri	N	
		• Endüstriyel makineler	Y	
		• Yarı iletkenler	N	
		• Çimento ve seramik	Y	
<b>Binalar</b>	Standart ticari bina uygulamaları bulunan tesisler	• Ofisler, bürolar	N	<p>Tipik enerji kullanımları:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Taşınabilir cihazlar</li> <li>• Su ısıtma</li> <li>• Aydınlatma</li> <li>• Isıtma ve soğutma sistemleri</li> </ul> <p>ve ilgili fanlar</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Pompa sistemleri</li> </ul>
		• Konaklama	N	
		• Perakende	N	
		• Ambar	N	
<b>Bina kompleksleri</b>	Enerji kaynaklarının ve enerji kullanımlarının karmaşıklığından dolayı özel uzmanlık gerektiren işlemlerin yapıldığı tesisler	• Sağlık hizmetleri tesisleri	Y	<p>Tipik enerji kullanımları:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Merkezi ve bölgesel ısıtma ve soğutma sistemleri</li> <li>• Taşınabilir cihazlar</li> <li>• Su ısıtma</li> <li>• Aydınlatma</li> <li>• Yerel HVAC</li> <li>• Sıkıştırılmış hava, malzeme</li> </ul>
		• Veri merkezleri	N	
		• Laboratuvarlar	N	
		• Eğitim yerleşkeleri	N	



Madencilik	Açık maden işletmeciliği, yeraltı maden işletmeciliği ve hammaddelerin akışkan özütlemesi ve ayrıştırılması	• Mineral ayrıştırma	Y	Tipik enerji kullanımları: • Özütleme (çıkarma) • Taşıma (yükleyiciler, kamyonlar ve taşıma bantları) • Makinelerin çalıştırılması (su pompalama, havalandırma, türbinler, fanlar) • Malzemelerin hazırlanması (kıma, öğütme, ayırma) • Buhar sistemleri, yoğuşturucular, soğutma kuleleri
		• Hidrometalürji	Y	
		• İzabe (ergitme) ve rafine etme	C	
		• Petrol ve gaz sondaj işletmeleri	N	
		• Gaz ve petrol boru hatları	N	
Tarım	Besi hayvancılığı, tohum veya mahsul ürünleri	• Çiftçilik	N	Tipik enerji kullanımları: • Özütleme (çıkarma) • Kaynaklar (akaryakıt, elektrik, doğal gaz, kömür vb.) • Yenilenebilir enerji kaynakları (biyokütle, güneş, jeotermal vb.) • Taşıma • Motorlar
		• Tohum üretimi	N	
		• Malzemelerin taşınması	N	
		• Hayvan üretimi	N	• Makine çalıştırma (pompalar, fanlar, malzeme işleme ve taşıma) • Pompalar • Su işleme
Enerji tedarigi	Enerji üretimi (nükleer, birleşik ısı ve güç (CHP), elektrik, yenilenebilir vb.) ve enerjinin taşınması (iletim ve dağıtım)	Güç üretimi (kömür, petrol, doğal gaz, yenilenebilir, birleştirilmiş ısı ve güç üretimi (CHP), IGCC vb.)	K	Tipik enerji kullanımları: • Hammaddelerin dönüşümü • İletim ve dağıtım türbinleri • Yanma • Buhar sistemleri • Yoğuşturucular ve soğutma kuleleri